

[Ministeren for skatter og afgifter]

denne baggrund nedsatte den daværende minister for skatter og afgifter i 1976 en arbejdsgruppe til at overveje eventuelle ændringer i vurderingssystemet. Det nu fremsatte forslag er udarbejdet med udgangspunkt i arbejdsgruppens betænkning.

Forslaget om indførelse af kontantvurdering går nærmere ud på, at vurderingsrådene som hidtil skal foretage vurderingerne efter handelspriserne, således som de fremgår af oplysningerne om stedfundne frie salg i perioden op til vurderingen. De således fremkomne ansættelser skal derefter centralt omregnes til kontantansættelse ved benyttelse af omregningsfaktorer, der fastsættes af ligningsrådet. Disse omregningsfaktorer er forskellige efter ejendommens art og geografiske beliggenhed. Der foreligger så få kontantsalg, at de ikke kan give noget brugbart grundlag for fastsættelse af kontantpriserne. I stedet sker kontantomregningen ved, at de ved vurderingen forudsatte prioriteter reduceres under hensyn til kursforholdene for de fordringer, som svarer til gældsposterne.

For at undgå de værdispring, som har været resultatet af det hidtidige system, foreslås det, at der i hvert af årene mellem de almindelige vurderinger sker en regulering af ansættelserne, så de bringes i overensstemmelse med det nye prisniveau. Også denne regulering foretages centralt ved benyttelse af reguleringssatser, der fastsættes af ligningsrådet. Der bliver også her forskel i satserne for ejendomme af forskellig art og forskellig geografisk beliggenhed. Sideløbende med årsreguleringerne skal der som hidtil ske omvurdering af ejendomme, der er undergået faktiske eller retlige ændringer. Disse omvurderinger skal fremtidig ske på prisniveauet for årsreguleringerne.

Efter hidtidige regler fradrages gældsposter ved formueopgørelsen med det fulde beløb uanset løbetid, rente m. v. Dette betyder en reel forskelsbehandling mellem skatteydere med samme aktivmasse og samme pålydende gæld, men forskelligt tyngende lånevilkår. Det er også en skævhed i reglerne om formueopgørelsen, at en fordring hos långiver ansættes til kursværdi, mens den tilsvarende gæld i låntagerens formueopgørelse fradrages med det fulde beløb.

Inkonsekvensen i systemet ville skærpes, hvis man ansatte fast ejendom til kontant

omsætningsværdi, men fortsat optog al gæld til fuldt pålydende.

Kursansættelse af gæld er derfor et nødvendigt led i en mere konsekvent formueopgørelse.

Jeg skal i øvrigt med hensyn til forslaget enkeltheder henviser til lovforslaget med bemærkninger.

Forslaget betyder en ændring af beskatningsgrundlaget, men der er ikke med lovforslaget taget stilling til, hvilken indflydelse denne ændring skal have på beskatningen. Der er derfor ikke draget nogle provenumæssige konsekvenser af forslaget.

Til slut skal jeg bemærke, at regeringen lægger vægt på, at alle de 3 hovedpunkter i forslaget gennemføres, idet de har en indbyrdes sammenhæng.

Jeg gør endvidere opmærksom på, at såfremt forslaget om kontantomregning skal gennemføres med virkning fra 17. almindelige vurdering, som sker pr. 1. april 1981, er det nødvendigt, at lovforslaget er vedtaget senest den 1. maj 1981.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Lejeværdi af egen bolig m. v. i 1981).

(Lovforslag nr. L 198).

Lovforslaget, der er et led i forligsaftalen af maj 1980, går ud på at fastsætte lejeværdien af egen bolig for 1981 efter samme regler og med uændret beregningsgrundlag og lejeværdiprocent som gældende for 1980.

Herefter foreslås det at beregne lejeværdien på grundlag af 16. alm. vurdering pr. 1. april 1977 eller en senere vurdering foretaget inden 1. april 1981 med tillæg af 35 pct.

I de tilfælde, hvor ejendommen ikke er vurderet før 1. april 1981, eller hvor der er foretaget forbedringer på ejendommen for mere end 200.000 kr. efter den sidste vurdering før 1. april 1981, foreslås det at benytte 17. alm. vurdering pr. 1. april 1981 eller en senere vurdering før 1. januar 1982 som udgangspunkt for lejeværdiberegningen.

Samtidig med nærværende lovforslag fremsættes forslag til lov om ændring af lov

[Ministeren for skatter og afgifter]

om vurdering af landets faste ejendomme og om ændring af ligningsloven. (Kontantvurdering m. v.) med henblik på at gennemføre de offentlige vurderinger som kontantvurderinger fra og med 17. alm. vurdering. I de tilfælde, hvor denne vurdering eller en senere vurdering inden 1. januar 1982 skal lægges til grund, må kontantværdien forhøjes, således at der opnås et beregningsgrundlag, der gennemsnitligt svarer til 16. alm. vurdering med et tillæg på 35 pct. Efter de senest foreliggende skøn over den gennemsnitlige prisudvikling for ejerboliger siden 16. alm. vurdering foreslås kontantværdien ved 17. alm. vurdering eller en senere vurdering foretaget inden 1. januar 1982 forhøjet med 40 pct., for at der også for disse ejendomme kan fastholdes et gennemsnitligt uændret niveau for lejeværdiberegningen i forhold til 1980.

Lejeværdiprocenterne foreslås uændrede i forhold til 1980, dvs. 1,7 pct. af beregningsgrundlag indtil 1 mill. kr. og 5 pct. af beregningsgrundlag herover. For skattepligtige over 67 år nedsættes satsen på 1,7 pct. til 0,8 pct.

Reglerne om standardfradrag foreslås uændret i forhold til 1980.

Da lovforslaget går ud på at fastsætte lejeværdireglerne på samme grundlag som gældende for 1980, kan lovforslaget ikke antages at have nævneværdige administrative eller provenumæssige konsekvenser.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til en velvillig og hurtig behandling i folketinget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:**Spm. nr. 865**

1) Til *justitsministeren* af:

Erlendsson (FP):

»Vil ministeren som et nødvendigt led i kampen mod udbredelsen af hash og andre narkotika og for at vanskeliggøre salget af disse stoffer gøre sit til, at rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15. juni 1969 omgående ophæves, hvorefter det i alle tilfælde strafforfølges at være i besiddelse af ikke-lægeordnede narkotika – også i de tilfælde, hvor den pågrebne erklærer det pågældende eufo-

riserende stof for at være udelukkende til eget brug?»

Skriftlig begrundelse

Det stadig stigende misbrug af narkotika og den mere og mere åbenlyse handel med euforiserende stoffer er en trussel mod stadig flere, særlig børns og unge menneskers liv og velfærd. Narkohandlernes mellemforhandlere sørger for ikke at have mere »stof« på sig, end hvad de kan hælde er til eget brug.

Politiets og anklagemyndighedens bevisbyrde bliver derved oftest uoverkommeligt stor.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Hr. Erlendsson spørger kort, om jeg vil ophæve rigsadvokatens cirkulære af 15. juni 1969. Dette cirkulære har overskriften »Følgning af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer«, og i cirkulæret redegøres der i detaljer for, hvorledes anklagemyndigheden og politiet skal behandle sager om forbrug og udbredelse af euforiserende stoffer, og der er givet anvisninger på de forskellige former for strafferetlig reaktion i anledning af forskellige overtrædelser af lovgivningen.

Politiet kan i mindre grove tilfælde, besiddelse af stoffer til eget brug, afgøre sagen med en advarsel, og jeg skal understrege – og det vil jeg gerne gøre meget stærkt – at en advarsel er en strafferetlig reaktion. Det er en strafferetlig sanktion omhandlet i retsplejeloven, og der er således ikke tale om, at man har legaliseret besiddelse af stoffer.

Efter cirkulæret skal efterforskningen og retsforfølgningen koncentrere sig om overtrædelser, som består i indførsel, fremstilling, forarbejdning og salg af euforiserende stoffer.

Sammenfattende siges det efter cirkulæret, at alle overtrædelser af lovgivningen er straffbare, og at indsatsen særlig skal koncentreres om de halvårige lovovertrædelser, og det svarer sådan set til de almindelige principper for politiets virke her i samfundet.

Det er efter min opfattelse den eneste rigtige måde at behandle sagerne på, og der er derfor ikke aktuelle overvejelser i gang om en ophævelse af dette cirkulære.

Erlendsson (FP):

[Erlendsson]

Det bedrøver mig at høre, men jeg takker i øvrigt ministeren for svaret.

Der er efterhånden temmelig mange, som mener, at indgangsporten til det, som man så gerne har villet kalde de hårde narkotika, er hash, og derfor har man også i et naboland indledt en kraftigere reaktion over for besiddelse af hash, end man tidligere har haft. Jeg havde lejlighed til at høre ministeren for nylig under et møde i Juridisk Diskussionsklub, hvoraf det fremgik – og det må jeg vist have lov til at referere, for det var et offentligt møde – at det ikke var ministeren bekendt, at man havde hårdere former for strafforfølgning i Sverige end dem, vi har her.

Jeg står her med en brochure, der er udarbejdet af de svenske myndigheder, som arbejder med bekæmpelse af narkotikamisbruket. Den er fremkommet på socialministerens initiativ, og den hedder »Fakta om hasch og marijuana«. Her står der: »Stränga straff för cannabisbrott i Sverige«.

Det siges bl. a.: »Her i Sverige følger vi FN-bestemmelserne om hash og marihuana. Det er absolut forbudt at besidde og handle med cannabis. Mange tror, at politiet ikke griber ind, hvis man eksempelvis har bare lidt hash til eget brug på sig. Dette er helt forkert. Politiet har pligt til at gribe ind og gør det også mod enhver besiddelse af narkotika.

Straffen for at besidde cannabis er bøder eller fængsel. Hvis du påtræffes ved indrejse til Sverige med hash, »överlämnas du av tullen till polisen«.

Det er denne mere konsekvente måde at tage dette brud på, som jeg ønsker at justitsministeren skal tage initiativ til ved at tilbagelade rigsadvokatens cirkulære.

Inge Krogh (KrF):

Justitsministeren er formentlig bekendt med, at cirkulæret i praksis har bevirket, at man kan have 100 g hash, førend man får bøde. Som en politimand udtalte sig: man kan få advarsler 27 gange, og det vil sige uendelig mange gange, før man får bøde, og det vil sige, at cirkulæret ikke engang overholdes. Jeg vil gerne spørge, om justitsministeren ikke mener, at man ved ophævelsen af cirkulæret vil bryde et led i kæden. Hvis man bryder det sidste led, altså forbrugeren, bryder man jo også de andre led: har man ingen

forbrugere, har man heller ingen smugling eller bagmænd.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg bør måske sige, at rigsadvokatens cirkulære jo bygger på forarbejder til lovgivningen om euforiserende stoffer, og det vil sige forarbejder, der har været lagt frem for folkettinget. Af disse forarbejder fremgår det, at når man har kriminaliseret besiddelsen af hash, er det et retsteknisk hensyn, et ønske om, at politiet skal have mulighed for også at betragte den, der blot besidder hash eller andre narkotiske stoffer, som en lovbruder, netop for at kunne finde frem til salgskæden. Men under hensyn til, at det er dette retstekniske hensyn, som ligger bag kriminaliseringen af selve besiddelsen, har man fra rigsadvokatens side – og det er jeg fortsat enig i – fundet, at der normalt ikke skal indledes længerevarende og dybtgående undersøgelser mod den, der blot besidder det; dér starter man med en advarsel.

Jeg kender ikke en udtalelse om, at man 27 gange i træk skulle kunne få en advarsel for denne besiddelse, uden at det efterhånden – og noget hurtigere, troede jeg da – resulterer i en bøde. Men i hvert fald ved jeg, at når fru Inge Krogh sætter det i relation til en besiddelse af 100 g, er det ikke rigtigt, for der er helt klare regler om, at når der én gang er givet en advarsel på det niveau, træder de andre og strengere sanktioner i kraft.

Hvad angår situationen i Sverige, var det, jeg erklærede mig ubekendt med, problemerne specielt mellem Helsingør og Helsingborg. Jeg er godt klar over, at man i et vist omfang ser hårdere på visse former for brug af og også handel med narkotika i Sverige, end vi gør her. Derfor har vi også i øjeblikket forhandlinger i gang med de svenske myndigheder for at få nøje klarhed over et eventuelt forskelligt syn.

Men når man ønsker at pålægge politiet en pligt til at gribe ind, måske med frihedsstraf, som vist også indgik i hr. Erlendssons fremstilling, skal man gøre sig klart, at man derved forlanger noget, som vist både her og i Sverige ville være praktisk overordentlig vanskeligt, hvis der ligefrem tænkes på frihedsstraffe. Hvor meget en mindre bøde betyder i disse tilfælde, kan det være svært at sige noget om, men oftest vil det formentlig

(Justitsministeren]

være overordentlig vanskeligt at få inddrevet nogen form for bøde.

Erlendsson (FP):

Det sidste ræsonnement, som justitsministeren kom med, kan jeg i hvert tilfælde ikke være enig i, nemlig at hvis tilstrækkeligt mange begår en forbrydelse, må man ophøre med at forfølge deres lovovertrædelse. Det var jo faktisk det, ministeren sagde i sin sidste bemærkning, inden han forlod talerstolen.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at rigsadvokatens cirkulære er dateret den 15. juli 1969. Bekendtgørelse af lov om euforiserende stoffer er ganske rigtigt bekendtgjort den 21. juli, altså 6 dage efter, men loven er vedtaget den 18. juni 1969, altså før rigsadvokatens bekendtgørelse.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg skal for en sikkerheds skyld gentage, at der ikke er tale om at gøre noget lovligt, fordi det er noget, som overtrædes af mange. Jeg præciserede, at det er ulovligt også at være i besiddelse af euforiserende stoffer, og at en advarsel er en strafferetlig sanktion. Men når man skal vælge sanktionsformerne, er man nødt til at se på, i hvilket omfang man kan gøre det med en rimelig udsigt til succes, men dér taler jeg om et valg mellem forskellige sanktionsformer.

For så vidt angår rigsadvokatens cirkulæres forhold til lovgivningen forstod jeg ikke rigtig hr. Erlendssons indlæg. Det er i hvert fald givet således, at rigsadvokaten netop henviser til lovgivningens forarbejder, og det er naturligvis særdeles relevant for rigsadvokaten at gøre det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 829

2) Til *justitsministeren* af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren drage omsorg for, at loven om handel med euforiserende stoffer bliver overholdt i fristaden Christiania, således at der omgående bliver indsat den fornødne politistyrke til at anholde enhver, der er i besiddelse af ulovlige stoffer?«

Skriftlig begrundelse

Det er simpelt hen for dårligt, at Danmarks befolkning skal finde sig i, at der om sættes for over en kvart mill. kr. hash i Christiania. Ét er, at ministeren og hans partifæller ønsker området bevaret som et fristed for slappe og karakterløse mennesker, men det kan bestemt ikke være rigtigt, at det derfor accepteres – som et led i det sociale eksperiment – at der frit kan sælges hash af så enorme størrelser, som det fremgår af nyhedsmedierne den 21. marts 1981.

Ministeren og hans kollega indenrigsministeren har jo gentagne gange fra folketingets talerstol fået fremskridtspartiets tilsagn om at medvirke til at give de nødvendige bevillinger til bekæmpelsen af narkotikamisbruget. Hvorfor bliver regeringen så ved med at tøve? Hash er – uanset hvad Klaus Rifbjerg og andre fortalere for hash siger – en begyndelse til brug af endnu mere skadelige stoffer. Det vil ikke længere blive accepteret af fremskridtspartiet. Regeringen har igennem det sidste halve år fået så mange tilkendegivelser fra folketingets flertal om at bekæmpe narkoen effektivt, at det nu efter spørgerens opfattelse må være rimeligt at rejse forespørgsel til ministeren, hvis der ikke sættes ind med de nødvendige midler, som ministeren har et politisk flertal for.

Voigt (FP):

I forbindelse med beslutningsforslag nr. B 26, som folketinget behandlede i samlingen 1978-79, blev der stillet en lang række spørgsmål, og bl. a. fik jeg mange knubbede ord med på vejen, fordi man syntes, det var urimeligt, at jeg stillede 132 spørgsmål til et enkelt forslag om Christiania.

Men jeg har nu en del af de spørgsmål og svar liggende her, som findes på et bilag til betænkningen. Det fremgår af spørgsmål 19, hvor jeg spurgte, hvor meget narkotika politiet indtil i dag havde fundet på Christiania – altså til 1978 – at man i Christiania starter med, at der i 1971 er fundet 11 g og i 1978 er konfiskeret 19½ kg. Nu taler man her i 1981 om i tonsvis. De skriver i deres eget blad derude, at der dagligt omsættes for 750.000 kr. Derfor finder jeg det noget ejendommeligt, at man dengang fra justitsministeriets side anførte, at der ikke kunne siges at være tale om en egentlig stigning i narkokriminali-

[Voigt]

teten i området. Nu er man altså gået fra 19½ kg op til i tonsvis om året.

Spørgsmål 57 dengang lød:

»Hvor meget narkotika bliver der efter ministerens opfattelse omsat om dagen i Christiania?«

Dertil svarede ministeren kort og godt, at spørgsmålet ikke lader sig besvare. Det er egentlig mærkeligt, for i spørgsmål 25 spurgte jeg ministeren, om han kunne oplyse, om der daglig blev ført tilsyn med narkoomsætningen i Christiania af narkopolitiet. Dertil siger ministeren, at det efter indhentede oplysninger fra politidirektøren kan meddeles, at der daglig føres tilsyn med Christiania, herunder særlig med de steder, hvor der erfaringsmæssigt forhandles narkotiske stoffer. Hvordan kan det så være, at man ikke i dag har oversigt over handelen derude?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det forekommer mig, at hr. Voigts, skal vi sige uddybning af spørgsmålet ikke var en uddybning, men et andet spørgsmål, men jeg skal i hvert fald svare på det, der er genstand for det spørgsmål, der er indleveret til folketinget, og i øvrigt om hr. Voigts tilføjelse straks sige, at det jo er overordentlig vanskeligt at sige præcist, hvor meget der handles i hash i Christiania. Selv om man går forbi gaden, kan man jo ikke konstatere, hvad der dér og eventuelt andre steder sælges i gennemsnit om dagen; Det er komplet umuligt at gøre op.

Hr. Voigt spørger mig, om jeg vil sikre mig, at loven om euforiserende stoffer bliver overholdt i Christiania. Politidirektøren har over for mig oplyst, at det er politiets målsætning, at man med de til rådighed stående midler vil bekæmpe alle former for narkotikakriminalitet, og det gælder naturligvis også narkokriminalitet på Christiania. Den vurdering kan jeg personlig fuldstændig tilslutte mig.

Jeg er enig med hr. Voigt og mange andre i, at der må sættes kraftigere ind mod narkotikamisbrug og narkotikakriminalitet. Jeg er, som jeg også har nævnt det ved flere lejligheder, indstillet på at øge indsatsen på dette område, og jeg vil om kort tid komme med initiativer. Mine overvejelser er endnu ikke helt afsluttet, men målsætningen er klar: der

må etableres en øget indsats mod misbrug af narkotika.

Lad mig vende tilbage til hr. Voigts kommentarer til omfanget af narkohandelen. Det er sådan, at der efter politidirektørens opfattelse praktisk taget ingen hårde stoffer er tilbage i Christiania. Det var jo Christianias målsætning, at man ville befri Christiania for de hårde stoffer, og det ser altså ud til i stort omfang at være lykkedes. Til gengæld må man konstatere, at prisen har været ret så betydelig; hvis omfanget af brug og salg af cannabis til gengæld er steget voldsomt, hvad det måske er – jeg ved det ikke, men det er der i hvert fald nogle der mener det er – har prisen været ganske betydelig. Hvis prisen har været, at Christiania er blevet en slags fordelingscentral for måske også andet end Danmark, synes jeg, at prisen har været høj.

Alligevel må vi konstatere, at det er gunstigt, hvis det er lykkedes for christianitterne at befri området i hvert fald for det, vi kalder hårde stoffer.

Voigt (FP):

Når politidirektøren har oplyst til justitsministeren, at der stort set ikke findes hårde stoffer derude, vil jeg gerne citere et brev fra Vibeke og Per fra Christiania, som de har sendt til folketinget, og som er bilag til spørgsmål 72–73. Der står der bl. a.:

»Som jeg ser det, har justitsministeren og dermed regeringen med sin holdningsløshed åbnet for en narkoudvikling, der kan undergrave alle fristadens positive og aktive sider, hvis den får lov at køre videre, og som christianitterne ikke mere selv har chance for at ændre, hvis ikke de får aktiv støtte udefra også. Ét er sikkert: myndighederne kan vi ikke regne med; de er spoleret af deres egen svigtende moral og mangel på erkendelse af den menneskelige krises omfang. Allerede nu flourer et junkmarked i Christiania, hvor de kommer fra Vesterbro, Nørrebro og diskotekerne for at købe kokain og heroin. Politiet holder sig væk – politidirektøren og justitsministeren har jo selv sagt, at der ikke er stigende narkokriminalitet i fristaden.«

På den baggrund finder jeg det meget ejendommeligt, at ministeren her kan sige, at der stort set ikke er hårde stoffer.

Men når det er sagt, vil jeg da også sige til ministeren, at der lå meget positivt i hans

[Voigt]

svar, og det har der jo ofte gjort fra forskellige ministre, når vi har haft narkospørgsmål på dagsordenen her i Folketinget. Men vi må også forlange, at denne positivitet, der her kommer til udtryk, nu bliver omsat i handling.

Jeg må gøre ministeren opmærksom på, at jeg i begrundelsen for spørgsmålet har henvist til, at fremskridtspartiet utallige gange har sagt, at vi er rede til at give de nødvendige bevillinger. Hvorfor tøver ministeren så? Det er bare at sende en ansøgning op til finansudvalget; fremskridtspartiets stemmer er der.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg har et ganske kort, konkret spørgsmål til justitsministeren. Jeg vil bede ham forklare præcis, hvad der skal lægges i de ord, at der ikke er hårde stoffer i Christiania. Vil det sige, at der ikke omsættes eller at der ikke forbruges hårde stoffer?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det vil sige, at der efter politidirektørens skøn stort set ikke omsættes hårde stoffer. Det er også hans opfattelse, at der forbruges hårde stoffer, men at de så skaffes andre steder i byen, men det er altså overordentlig vanskeligt at skaffe dem i Christiania.

Jeg ved ikke præcis, hvornår det brev er fra, som hr. Voigt citerede fra. Hvis det er fra 1972-73, er situationen altså i hvert fald anderledes i dag, og jeg må henholde mig til det skøn, som politidirektøren har udøvet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 864

3) Til justitsministeren af:

Erlendsson (FP):

»Vil ministeren sørge for øjeblikkelig indgriben med alle midler for at standse salg af hash og andre narkotika på det område af Christianshavn, der nu almindeligt benævnes fristaden Christiania, hvor omsætningen alene af hash ifølge fristadens eget blad, Christiania Nyt, opgives til en anslået værdi af daglig 750.000 kr.?«

Skriftlig begrundelse

Handel med hash og andre narkotika er strafbar, men justitsministeren, der skal varetage overholdelsen af landets love, reagerer ifølge Berlingske Tidende den 26. marts 1981 på oplysningen om en hashfest i Christiania, der havde samlet 2.800 deltagere, med at konstatere: »Brug af hash og hårde narkotiske stoffer er i praksis legaliseret i Danmark«. Det kan kun opfattes som en opfordring til arrangørerne om, at de roligt kan fortsætte med nye hashfester – der vil ikke blive grebet ind.

Men ministeren har måske en anden tolkning af sine udtalelser?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg har som nævnt fra politidirektøren i København fået en mundtlig redegørelse om de politimæssige problemer, der har relation til Christiania.

Politidirektøren har i den forbindelse redegjort for den indsats, politiet har gjort også med henblik på indgriben over for narkokriminalitet på området, og jeg er også orienteret om, at politiet i fremtiden vil sætte ind over for alle former for overtrædelse af narkotikalovgivningen på Christiania.

Jeg kan helt tilslutte mig politidirektørens synspunkter, og jeg vurderer disse oplysninger på en sådan måde, at jeg ikke finder grundlag for at kritisere politiets dispositioner.

Jeg har som tidligere omtalt overvejelser i gang om en kraftigere indsats mod narkotikakriminaliteten, en stærkere indsats, der også skal gælde Københavns politi, og som automatisk vil indvirke også på den politimæssige indsats på Christiania.

Hr. Erlendsson vil vide, at retsudvalget er inviteret til et seminar den 6. april, og dér er det min hensigt at redegøre for en kommende indsats, både når det drejer sig om politiets muligheder, og når det drejer sig om kriminalforsorgens muligheder for behandling og indsats på anden måde over for narkotikamisbrug.

Erlendsson (FP):

Tak til ministeren. Jeg er naturligvis kun tilfreds med, at der nu sker noget på området. Men det er ikke tilstrækkeligt, at vi får udsagn fra ministre i lukkede udvalg. Det er en sag, som offentligheden må beskæftige sig

[Erlendsson]

med på den alleralvorligste måde, fordi problemet er blevet så stort, som det er.

Nu forstår jeg på ministeren, at han i og for sig synes, at man hjælper godt til ude i Christiania med at afskaffe narkotikamisbruket, sådan at man nu er kommet ned på kun at bruge bløde stoffer. Jeg troede egentlig, ministeren var holdt op med den distinktion efter den diskussion, vi havde for nylig i Juridisk Diskussionsklub.

Når jeg læser Berlingske Tidende fra den 26. marts, hvor der står som overskrift: »Hård hash og narko i praksis legaliseret. Politiet magtesløst, siger Ole Espersen«, synes jeg ikke rigtig, ministeren lever op til sit ansvar. Én ting er som lægmand, som en, der ikke har noget med sagen at gøre, at sige: politiet er magtesløst, men at landets justitsminister siger, at politiet er magtesløst over for hård narko og hash, at det i praksis er legaliseret, finder jeg fuldstændig uantageligt for folketinget.

Når man i Politiken for den 25. marts 1981 kan læse: »Hashaktion endt i kaos«, og ser, at politiets fund af et beløb på 50.000 kr. – det var vist 150.000 kr., det drejede sig om – som man mente den pågældende havde på grund af narkohandel, medførte et kolossalt slagsmål derude, hvor politiet måtte trække stavene og kampen bølgede frem og tilbage i flere timer, er det så et tegn på, at disse rare mennesker derude nu er i gang med at hjælpe ministeren med at afskaffe misbrug af narkotika i Danmark?

Voigt (FP):

Med formandens tilladelse skal jeg lige for god ordens skyld oplyse justitsministeren om, at det brev, jeg citerede fra, er fra 1978 og ikke fra 1972-73.

Men jeg vil i øvrigt gerne i forbindelse med det, ministeren her redegjorde for, atter fremdrage et af de mange saglige og relevante spørgsmål, jeg stillede dengang til forsvarsministeren, nemlig spørgsmål nr. 92. Det stillede jeg på baggrund af en artikel, der stod i Aalborg Stiftstidende den 29. oktober 1978, hvor man omtaler, at Københavns politi er ved at lægge sidste hånd på en rapport, der skal bruges i forbindelse med folketingets behandling af Christianiasagen; der skal tal på bordet til politikerne, stod der. Jeg spurgte ministeren, om vi kunne få tilstillet denne rapport, om hvilken der stod, at

den var ved at være afsluttet. Svaret lød: »Politidirektøren i København har til justitsministeriet oplyst, at man har taget initiativ til udarbejdelse af en intern redegørelse om narkokriminaliteten på området med henblik på overvejelse om prioritering m. v. af politiets indsats. Den nævnte redegørelse er endnu ikke færdigbehandlet.«

Det var altså i slutningen af året 1978. Derfor er mit spørgsmål her til justitsministeren: mon ikke den rapport er færdig, og hvad er resultatet blevet af den prioritering, man her henviser til?

Stetter (KF):

Når man taler med medlemmer af ordenspolitiet i og omkring Christiania, får man den besked, at de ikke tør gå ind i Christiania, og at det er med risiko for liv og helbred, hvis de går ind i Christiania. Det er meget godt, at politidirektøren siger, at han er magtesløs, men det gør hans medlemmer af ordenspolitiet altså også.

Giver denne situation ikke regeringen og justitsministeren anledning til overvejelser med hensyn til Christianias fremtid?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg forstår ikke helt, hvorfor hr. Erlendsson beklager sig over, at jeg, justitsministeriet, politiet og kriminalforsorgen havde sat en hel dag af plus mange dages forberedelser til at orientere retsudvalget og formændene for forskellige andre folketingsudvalg om de bestræbelser, der er i gang på dette område. Jeg synes ikke, det virker helt rimeligt at beklage sig over det og tale om, at det sker i lukkede fora, og at det ikke er tilstrækkeligt. Det er nu engang almindeligt, at man starter med at give et udvalg en redegørelse, når der ikke er aktuel lovgivning på bordet, så jeg synes i stedet for, at man burde takke ikke mig personligt, men de mange, der medvirker til at udfærdige det materiale, som retsudvalget skal bruge den 6. april 1981.

Jeg synes heller ikke, det er rimeligt at gøre mig ansvarlig for en overskrift i Berlingske Tidende. Som det fremgår af artiklen, stammer dens indhold fra det møde, som hr. Erlendsson selv deltog i i Juridisk Diskussionsklub, og derfor ved hr. Erlendsson præcis, hvad jeg sagde og hvad jeg ikke sagde på dette møde.

[Justitsministeren]

Det, jeg dér drøftede med journalisten, var politiets muligheder for at anholde de deltagere, der var til stede ved den såkaldte smoke-in, eller hvad det nu hedder på Christiania. Deltagerantallet var opgjort til et sted mellem 2.000 og 3.000, og jeg tror ikke, at hr. Erlendsson forventer, at politiet skulle anholde disse mange deltagere. Over for dette ville politiet naturligvis være magtesløst.

Jeg ved heller ikke, om hr. Erlendsson forventer, at politiet i morgen skal anholde de måske mellem 10.000 og 15.000 narkomaner, der er her i landet, ulykkeligt stillede narkomaner, som forbruger og derved besidder narkotika. I den forstand er politiet naturligvis magtesløst, men ikke i nogen som helst anden forstand. Det må man konstatere, men jeg tror ikke, man kommer dette problem til livs ved at opruste politiet så meget, at man ville kunne foretage anholdelser i et sådant omfang, som hr. Erlendsson åbenbart forventer det.

Jeg tror, vi langt mere skal interessere os for de tilgrundliggende årsager til narkomisbruget end tro, at det hele skyldes Christiania, at det alene er dér, det hele starter, og at folk lokkes på Christiania, og så har vi ulykkerne. Jeg synes, det er en overordentlig forenklet tankegang, og jeg tror, at den slags forenklede løsninger, som fremskridtspartiet her som på forskellige andre områder – f. eks. over for indvandrerne – giver udtryk for, er noget, der kan være farligt for det danske samfund, hvis det vinder frem. Jeg beklager fremskridtspartiets udtalelser inden for disse områder, så meget desto mere som det er mit indtryk, at alle andre partier her i folketinget i dag er villige til sammen med regeringen at øge narkobekæmpelsen. Så forekommer det mig, at vi bør prøve at øge denne indsats på et seriøst grundlag. Det har jeg givet tilsagn om at jeg vil, og det tilsagn vil naturligvis blive opfyldt.

Jeg har ikke mulighed for at referere direkte til samtaler med andre i politiet end politidirektøren, og han har ikke oplyst mig om, at politiet skulle være bange for at gå ind i Christiania; jeg har ikke drøftet problemet med ham, men det vil jeg naturligvis gøre, da det nu er rejst.

Må jeg så sige til hr. Voigt, at det betyder meget, om brevet var fra 1978 eller 1980; jeg synes nok, det hører med i billedet, at den kampagne, som man startede i Christiania, er

startet netop efter dette brev, som hr. Voigt citerede fra.

Erlendsson (FP):

Min taletid er jo kun 2 minutter, ministerens er 3 minutter, men jeg har indtryk af, at ministeren fik noget mere. Det ville jo være ...

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Det tilkommer ikke medlemmerne at blande sig i, hvilken taletid de enkelte ministre og medlemmer får.

Erlendsson (FP):

Det står i forretningsordenen, som jeg har sagt her, hr. formand.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Man diskuterer ikke med formanden.

Erlendsson (FP):

Nej, det gør man nok ikke. Ja, så kan vi vel begynde.

Det er det sædvanlige, vi hører, hver gang vi fra andre partiers side siger, at nu må regeringen tage hårdt om nælden og sørge for, at der sker noget, så vi ikke får hele den danske ungdom ødelagt af narkotika. Hver eneste gang får vi den besked, at det ikke går med sådanne enkle og simple løsninger som dem, fremskridtspartiet kommer med. Men vi får aldrig nogen anden løsning, vi får aldrig at vide, hvad der skal gøres, vi får altid tilsagn om, at nu vil man overveje at gøre noget, men der sker ingenting. Vi har haft dette problem siden 1973, da fremskridtspartiet kom i folketinget, og vi har hver eneste samling hamret hårdt på, at dette problem skulle løses. Alt kommer jo af, at man i sin tid lod folk storme Bådsmadsstrædes kaserne og oprette en ulovlig såkaldt fristad i den gamle Bådsmadsstrædes kaserne. Det har socialdemokratiet sat sig imod at man gjorde noget ved, og derfra har giften bredt sig ud over hele København og hele Danmark. Christiania er i dag internationalt knudepunkt for narkohandel.

Politiadvokat Volmer Nissen, som har med politiets narkosager at gøre, havde en artikel i Aktuelt den 3. november 1978 med overskriften »Verdens hashkonger er danske forretningsfolk«. Er ministeren bekendt med det? Er ministeren bekendt med, at det er

[Erlendsson]

herfra, en stor del af den europæiske ungdom ødelægges, og mener ministeren ikke, at man har et ansvar, ikke bare et nationalt, men også et internationalt ansvar for nu at gøre noget mod det, så hashkongerne og de andre narkoforhandlere i Christiania og andre steder i byen ikke skal lade deres gorillaer optræde mod politiet, så politiet ikke tør vise sig i Christiania mere – for det er jo tilfældet, sådan som hr. Stetter så udmærket gjorde opmærksom på.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jo, men den prioritering, som politiet foretager af opgaverne, er jo netop begrundet i, at man ønsker at få fat i hashkongerne, og det er forretningsfolk, som hr. Erlendsson siger; det er dem, vi skal have fat i. Jeg tror nu ikke, at ret mange af dem bor i Christiania, men bor de dér, skal politiet naturligvis også have fat i dem dér.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 863

4) Til *justitsministeren* af:

Erlendsson (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvilke betingelser en virksomhed – eller et område med flere virksomheder – skal opfylde for at opnå status som »socialt eksperiment« med de erhvervsmæssige bekvemmeligheder og goder, der for indehaveren/indehaverne knytter sig hertil?«

Skriftlig begrundelse

»Loven gælder ikke for Christianias mange værtshuse«, var overskriften på en artikel i Berlingske Tidende den 26. marts 1981. I artiklen hedder det bl. a. »de 10–12 værtshuse og madsteder, der findes i »fristaden«, drives uden om de regler, der gælder for andre restauratører i København.«

Selv om flere af værtshusene er offentlige og stærkt besøgt, har ingen krævet, at indehaverne – hvis navne i øvrigt ikke er kendt af myndighederne – har bevilling.

I værterkontoret under Københavns magistrats 1. afdeling siger ekspeditionssekretær Ruth Frederiksen: »Det er jo et eksperiment derude.«

Politidirektør Poul Eefsen siger: »Det er en gammel sag med de manglende beværterbevillinger i Christiania.«

De manglende bevillinger undrer også chefen for bevillingspolitiet i København, politikommissær Tage Klausen: »Vi har ved adskillige lejligheder peget på dette forhold. Hver gang er der blevet svaret, at Christianias værtshuse må anses for at være et led i det såkaldte eksperiment.«

Foruden manglende beværterbevilling har det tidligere været nævnt at værtshusene reelt er unddraget sundhedsmyndighedernes kontrol og toldvæsenets moms kontrol, ligesom de i øvrigt i realiteten synes fritaget for andre former for skatter og afgifter.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg skal i anledning af spørgsmålet oplyse, at der i lovgivningen og nogle administrative bestemmelser, som er udfærdiget i medfør af lovgivningen, er opstillet en række betingelser for udøvelse af de forskellige former for virksomheder. Administrationen af disse forskellige regler påhviler en række forskellige statslige og kommunale myndigheder, og justitsministeriet har ingen indflydelse på disse myndigheders administration af de forskellige forvaltningsområder.

Bliver der begået strafbare overtrædelser af den omtalte lovgivning, kan strafferetlig forfølgning komme på tale efter herom gældende regler, og det gælder også for virksomhedsdrift på Christiania. Men naturligvis forekommer der ulovlig virksomhedsdrift forskellige steder i landet og sikkert også i Christiania, uden at det i alle tilfælde er muligt for politiet eller andre myndigheder at gribe ind og forhindre det.

Erlendsson (FP):

Ja, så fik vi igen at vide, at Christiania ikke adskiller sig fra den øvrige del af samfundet, at der finder ulovligheder sted i alle dele af samfundet og måske også nok i Christiania. Men så er det jo mærkeligt, at der gang på gang kommer oplysninger frem i bladene om stærkt ulovlige forhold, og det kan man for øvrigt overbevise sig om ...

(*Tilråb fra tilhørerpladserne og nedkastning af papir.*)

Tredje næstformand (Ove Jensen):

[Tredje næstformand]

Jeg skal gøre opmærksom på, at tilhørerne skal forholde sig i ro på tilhørerpladserne, i modsat fald vil de blive fjernet.

(Uro på tilhørerpladserne fortsat).

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Ja, værsgo, fortsæt.

Erlendsson (FP):

Når regeringen på visse områder lader ulovligheder brede sig, breder de sig naturligvis også til andre dele af samfundet. Den slags demonstrationer har vi ikke haft i så forfærdelig mange år, men en af årsagerne til dem er måske, at regeringen viser slaphed over for åbenbare ulovligheder, som de f. eks. så tydeligt finder sted ude i Christiania.

Jeg husker den daværende politiske ordfører, hr. Kjeld Olesen, da han i 1974 på sp. 6237 i Folketingstidende udtalte om Christiania, at dette eksperiment var noget enestående i verden, som man nu søger at efterligne. Han citerede her en kriminolog, Berl Kutchinsky, som peger på, at når Christiania i internationalt perspektiv er et så enestående eksperiment, skyldes det den moderne viden om afvigere og moderne kriminologers og psykologers forsøg på at skabe noget, som ligner Christiania på visse punkter. Det er desværre ikke lykkedes ret mange steder i verden – jeg tror ikke nogen steder. Men det er i hvert fald på tide, at dette eksperiment nu hører op.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 856

5) Til forsvarsministeren af:

Voigt (FP):

»Hvordan kan det accepteres, at der kan drives værtshus og andre forretninger i Christiania uden bevilling?«

Skriftlig begrundelse

Det må bero på en misforståelse, når politikommissær Tage Klausen siger til Berlingske Tidende den 26. marts 1981, at hver gang politiet har peget på de forkerte forhold omkring værtshusene i Christiania, har det fået at vide, at det var et led i de såkaldte eksperimenter. Regeringen – og især forsvarsmini-

steren – har jo utallige gange sagt, at Christiania ikke længere regnes for et eksperiment.

Vi må forlange, at der nu må blive skabt ordnede forhold på forsvarsministeriets gamle kaserne i Bådsmadsstræde. Den utidige slendrian, der bliver udvist af regeringen over for de utallige lovløsheder i Christianiaområdet, må her og nu bringes til ophør, hvis regeringen ikke vil mødes med dyb mistillid igennem en forespørgselsdebat.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Spørgsmålet besvares af justitsministeren.

Forsvarsministeren (Ole Espersen, fg.):

Jeg skal oplyse, at politidirektøren i København har meddelt mig, at visse former for virksomhed i Christiania – og det gælder også på beværtningsområdet – ikke ganske opfylder lovgivningens krav til de nævnte virksomheder. Politidirektøren har føjet til, at man som anført har opmærksomheden henledt på problemerne, og at der vil blive skredet ind i fornødent omfang. Jeg kan tiltræde politidirektørens vurderinger.

Voigt (FP):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg synes, det var usædvanlig positivt, for det må jo betyde, at de værtshuse, der er derude nu, efter det, ministeren her har sagt, naturligvis bliver lukket, når der ikke findes en bevilling.

Men jeg kan ikke lade være med at drage et enkelt spørgsmål fra 1978 frem igen, og det er spørgsmål nr. 98. Jeg spurgte dengang, hvordan regeringen ville stille sig til et ændringsforslag til en lang række love og til den fremtidige lovgivning. Ændringsforslaget lød:

»Denne lov gælder ikke for fristaden Christiania.«

Ministeren svarede dengang, at et sådant forslag ville være i strid med almindelige lovgivningsprincipper, og det må jeg naturligvis erklære mig enig med ministeren i, for vi kan selvfølgelig ikke have en stat i staten. Derfor må konsekvensen også på baggrund af det svar, der her er givet, og på baggrund af det svar, ministeren netop har givet her fra talerstolen, være, at det, der sker i Christianias værtshuse for øjeblikket, er i strid med almindelige lovgivningsprincipper, og at der

[Voigt]

derfor nu bliver skredet ind. Sådan fortolker jeg justitsministerens svar, og det takker jeg for.

Forsvarsministeren (Ole Espersen, fg.):

Ja, der er nok tale om, som jeg sagde, at der er visse regler, der ikke til fulde opfyldes, og jeg sagde også, at det er politidirektørens hensigt, at der vil blive skredet ind i fornødent omfang.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 817

6) Til *forsvarsministeren* af:

Waldorff (VS):

»Hvilke sikkerhedspolitiske konsekvenser har den danske regering draget af forsvarets efterretningstjenestes opsigtsvækkende afsløringer af tilstandene inden for det sovjetiske militær?«

Skriftlig begrundelse

Vort hjemlige net af militære topagenter har vist sin uhyre effektivitet ved at blotlægge råddenskab i den sovjetiske militærmaske.

Således konstaterer man:

»Formålet med ulovligt fravær er ofte at tage til den nærmeste by for at købe og konsumere vodka eller for at handle på det sorte marked med effekter fra kasernen. Førstnævnte årsag tager sit udgangspunkt i det forhold, at let misbrug af vodka er en social regel mere end en undtagelse i Sovjetunionen.«

Og videre:

»Da prisen på vodka er ca. 3 rubler pr. ½ flaske, er det ved gentagne lejligheder konstateret, at barbersprit og alkoholiske rensesvæsker på både etanol- og metanobasis er blevet konsumeret efter først at være filtreret gennem gasmaskefilteret.«

Det forekommer mig, at regeringen ikke kan komme uden om at tage det konstaterede moralske forfald i Sovjetstaten i betragtning ved tilrettelæggelsen af den danske sikkerhedspolitik. Meget tyder på, at »truslen fra Øst« er stærkt reduceret efterhånden. En omlægning af de statslige udgifter fra militæret til forebyggelse af alkoholisme, sundhedssektoren generelt, synes stærkt påkrævet.

Waldorff (VS):

Det er jo en meget opsigtsvækkende pjece, forsvarets efterretningstjeneste, FET, har udgivet om sovjetsoldatens miljø. Det, der overrasker, er især, at FET har klarlagt nogle forhold i den sovjetiske militærmaske, som totalt må ændre den officielle danske sikkerhedspolitik.

Det viser sig nemlig, at sovjethæren helt enkelt er ved at gå i opløsning på grund af ulovligt fravær, drikfældighed, indbyrdes slagsmål og meget andet.

Det fremgår af nogle citater fra efterretningstjenestens pjece:

»Formålet med ulovligt fravær er ofte at tage til den nærmeste by for at købe og konsumere vodka eller for at handle på det sorte marked med effekter fra kasernen. Førstnævnte årsag tager sit udgangspunkt i det forhold, at let misbrug af vodka mere er en social regel end en undtagelse i Sovjetunionen. På den anden side har sortbørshandelen oftest til formål at skaffe penge til vodka.«

Ud over alkoholismen, som ifølge forsvarets efterretningstjeneste er nært knyttet til det sovjetiske folks natur, ser det ud til, at hæren mest er optaget af at banke hinanden. Det gælder bl. a. de menige, som ifølge pjecen tæver deres officerer; man har ifølge pjecen løst problemet med de mange disciplinærstraffe ved »en rask korporlig irettesættelse«, som det hedder. Det viser sig også, at de forskellige etniske grupper i den sovjetiske hær har det med at tæve hinanden: »Især mellem europæiske russere på den ene side og jøder samt asiater på den anden side optræder der slagsmål med jævne mellemrum.«

Jeg mener, at dette må have nogle vidtgående konsekvenser for den danske sikkerhedspolitik, for efter at vores net af hemmelige agenter har afsløret den totale råddenskab i det sovjetiske militær, er der noget, der tyder på, at man snarere skulle bruge pengene til forebyggelse af alkoholisme end fortsat bruge dem på det danske militær.

Forsvarsministeren (Poul Søgaard):

Nu ved jeg ikke, om den sovjetrussiske hær er ved at gå i opløsning, og om de mest er optaget af at slås med hinanden. Det tror jeg nu ikke fremgår af pjecen. Det er kun en

[Forsvarsministeren]

konstatering af nogle ting, som foregår derovre, men i hvor vid udstrækning det har opløsende tendenser til følge, står ganske for hr. Waldorffs egen regning.

Men det er jo altså også 1. april i dag, så jeg forstår udmærket spørgsmålet.

Jeg har naturligvis vurderet de alvorlige overvejelser, som jeg forstår at hr. Waldorff på denne baggrund har gjort sig i anledning af pjecen, og hvorefter han har stillet dette meget konkrete spørgsmål. Jeg har naturligvis overvejet det meget dybt, uden at jeg kan sige, at regeringen har været inde i det. Vi har ikke fundet anledning til at ændre den sikkerhedspolitik, som vi har ført hidtil, og hr. Waldorffs opfattelse af dette må altså efter min opfattelse mere gå på, at det er den 1. april i dag.

Waldorff (VS):

Efter min mening tager forsvarsministeren alt for let på dette, og jeg mener, at der i om-talen af, at det har skullet være en 1. aprilspøg, ligger en underkendelse af det arbejde, som efterretningsvæsenet faktisk har udført.

Jeg vil godt uddybe det en anelse, fordi jeg mener, at det faktisk står galt til – eller skal vi sige ud fra regeringens synspunkt godt til – i den sovjetiske hær. Et af citaterne lyder bl. a.:

»Da prisen på vodka er ca. 3 rubler pr. ½ flaske, er det ved gentagne lejligheder konstateret, at barbersprit og alkoholiske rensesvæsker på både etanol- og metanolbasis er blevet konsumeret efter først at være filtreret gennem gasmaskefilteret.«

Dette viser dels, at man lider af en vidt-dreven alkoholisme, dels at man har umulig-gjort senere fornuftig brug, eller hvad man vil kalde det, af gasmaskefilteret.

Som et andet forhold vil jeg nævne, at man konkluderer, det må ligesom være pjecens konklusion, at i forhold til vestlig standard er lønnen ringe, udgangstilladelseerne få, ferierne begrænsede, maden kedelig, indkvarteringsforholdene simple, og der er næsten ingen adspredelsesmuligheder.

På den baggrund er der ikke noget at sige til, at soldaterne opfatter værnepligten som yderst kedelig, som det siges, og det har til konsekvens, som det er anført på side 15 i pjecen: »selvmordshyppigheden i de væbnede styrker regnes at være 5–10 gange større end blandt den civile befolkning«. For mig

at se er konklusionen, at hvis man i Moskva planlægger et angreb på Sjælland f. eks., så vil der ske det, at inden man nogen sinde når at få ilandsat styrkerne, er de enten faldet om af druk, eller også har de slået sig selv ihjel, eller også har de slået hinanden ihjel. Jeg mener faktisk, det må have nogle konsekvenser for den danske sikkerhedspolitik, da selve den moralske trussel og truslen om udbredelsen af alkoholisme må være langt, langt mere indlysende end den militære trussel.

Forsvarsministeren (Poul Søgaard):

Ja, jeg har opfattet spørgsmålet rigtigt, det er 1. april i dag, og jeg vil godt sige, at der ligger ingen underkendelse af forsvarrets efterretningstjeneste i den lille, beskedne pjece, de dér har begået. Den har bekommen hr. Waldorff særdeles godt, og det er jeg da meget glad for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 816

7) Til forsvarsministeren af:

Waldorff (VS):

»Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at det synes stadig vanskeligere at finde meningsfyldt arbejde til de ansatte i forsvarret?«

Skriftlig begrundelse

Eftersom åbenlys slendrian inden for militæret formodes at virke uheldigt ind på forsvarskommandoens ønsker om højere bevillinger, og da der ikke for tiden findes tilstrækkeligt med undergravende elementer og udenlandske spioner, så har man sat folk i FET til at udfylde tiden med bl.a. en lille tryksag om »Sovjetsoldatens Miljø«, udgivet af forsvarrets efterretningstjeneste. Ud over at de underbeskæftigede hemmelige agenter er blevet sat til at gennemgå diverse sovjetiske regler, værnepligtslove og lignende, så har de haft lejlighed til at træne deres skarp-sindighed i forbindelse med bl.a. følgende betragtninger:

»De seneste oplysninger tyder på, at barakker med delingsvis indkvartering på sovesale er det almindeligste. Hver soldat har et skab til sit tøj og øvrige militære effekter,

[Waldorff]

undtagen våben, der opbevares delingsvis. Der er ikke afsat megen plads til personlige effekter.«

(Side 8 i pjecen. Understregningen er min – og skyldes ønsket om at vise, hvordan efterretningstjenesten lægger vægt på nøje at følge udviklingen og altid være topinformeret).

»Den nuværende basisløn for menige er 3,8 rubler om måneden. Den er sidste gang blevet forhøjet fra 3,0 rubler i 1961 som kompensation for afskaffelsen af den gratis tobaksdåse.« (Side 10).

Af andre dybsindigheder kan nævnes denne – som beskæftiger sig med en konstateret forøgelse af ikke-europæiske sovjetsoldater i Tyskland:

»En del af forklaringen er, at små asiater bedre passer til højdekravet for kampvognsbesætninger. En supplerende forklaring kan være, at det er lettere at opfylde asiaternes mere simple behov for føde, klæder, kvinder og underbringelse end de mere nuancerede krav fra værnepligtige fra de vestlige områder.« (Side 13).

Måske er forsvarsministeren i stand til at give en forklaring.

Waldorff (VS):

Ja, nu er det kommet frem under forrige spørgsmål, at forsvarsministeren ikke har tænkt sig at tage det arbejde, som FET har lavet, særlig alvorligt. Det har altså ikke haft en funktion i retning af at underbygge eller så at sige målrette den danske sikkerhedspolitik.

Og så kommer næste spørgsmål: hvorfor har man så lavet sådan en pjece? Man har bl.a. brugt en del tid, kan jeg se, på at læse forskellige reglementer og værnepligtslove og i øvrigt komme med forskellige ting efter fri fantasi eller efter et omfattende internt efterretningsarbejde i den sovjetiske hær. Jeg kan bl.a. meddele, som der står på side 8 i pjecen: »De seneste oplysninger« – bemærk her, at der er tale om et efterretningsvæsen, der virkelig er topinformeret om også de seneste udviklinger – »tyder på, at barakker med delingsvis indkvartering på sovesale er det almindeligste.« Det må siges at være en vigtig efterretningsmæssig oplysning. »Hver soldat har et skab til sit tøj og øvrige militære effekter undtagen våben, der opbevares de-

lingsvis. Der er ikke afsat megen plads til personlige effekter.« Vi får også at vide, hvad sovjetiske soldater spiser. De får meget lidt kød. Man antager, at officererne æder det meste.

Så er der lønnen: »Den nuværende basisløn for menige er 3,8 rubler om måneden. Den er sidste gang blevet forhøjet fra 3,0 rubler i 1961 som kompensation for afskaffelsen af den gratis tobaksdåse.«

Jeg kan kun se én forklaring på, at man laver sådan en pjece, hvis den ikke har et sikkerhedspolitisk sigte, og det må være, at åbenlys slendrian inden for forsvaret er en uheldig ting i en situation, hvor der forhandles bevillinger til forsvaret, og hvor forsvarskommandoen selvfølgelig er interesseret i at fremstille et efterretningsvæsen, som er travlt optaget. Der kan være en anden forklaring, men den skal jeg vende tilbage til efter, at forsvarsministeren har haft ordet.

Forsvarsministeren (Poul Søgaard):

For ligesom at komme tilbage på de rette baner igen vil jeg gerne oplyse, at det spørgsmål, hr. Waldorff har stillet, lyder: »Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at det synes stadig vanskeligere at finde meningsfyldt arbejde til de ansatte i forsvaret?«

Det var en lidt anden situation end den, hr. Waldorff talte om, og dertil kan jeg svare, at jeg er glad for, at hr. Waldorff interesserer sig så meget for forsvaret. Det må jo i sig selv være en slags garanti for, at der i hvert fald foregår meningsfyldt arbejde i forsvaret, selv om spørgsmålet for hr. Waldorffs vedkommende går på vanskeligheden ved at finde meningsfyldt arbejde. Jeg ved ikke, om hr. Waldorff på det seneste måske ikke rigtig har kunnet få tiden til at gå med meningsfyldt arbejde, for det er i hvert fald snart 1 år siden, at den her omtalte pjece blev sendt til forsvarsudvalget, og jeg er egentlig lidt overrasket over, at det først er nu, hr. Waldorff har fået øje på denne pjece, som han nu gerne vil citere flittigt fra. Men o.k., bedre sent end aldrig, og jeg kan så se på begrundelsen for spørgsmålet, at hr. Waldorff har siddet med den helt store, kraftige lup for øjet for at finde de helt specielle ting, som FET ligesom har prøvet at give et samlet indtryk af, nemlig den sovjetiske værnepligtiges

[Forsvarsministeren]

og også de yngre sovjetiske officerers særlige tjenestemiljø.

Af begrundelsen for det spørgsmål, som er stillet, synes det også at fremgå, at hr. Waldorff har den opfattelse, at efterretningstjenesten kun skal beskæftige sig med undergravende virksomhed og udenlandske spioner. Det er nu faktisk en meget, meget lille del af arbejdet, der foregår på dette område; at følge med i, hvad der sker rundt omkring, herunder naturligvis også i Sovjets forsvar, er vigtigt for en efterretningstjeneste som den danske. Det er vigtigt at give efterretningstjenesten også på dette område meningsfyldt arbejde, således som det givet også finder sted i andre landes efterretningstjenester. Studier af det, man kalder soldatens miljø, kampmoral, effektivitet, holdning og disciplin, betragtes helt naturligt som et element i den samlede vurdering af et samlet forsvar for disse lande, og det er det, denne pjece giver et lille, beskedent hjørne af et bidrag til, hr. Waldorff.

Waldorff (VS):

Der er faktisk en alvorlig pointe i disse spørgsmål, og det undrer mig lidt, at forsvarsministeren ikke selv har fået øje på den. Jeg skal læse et citat, som også er anført i mit sidste spørgsmål:

»I de senere år har der kunnet konstateres en forøgelse af ikke-europæiske værnepligtige i gruppen af sovjetiske styrker i Tyskland. En del af forklaringen er, at små asiater bedre passer til højdekravet for kampvognsbetjninger.« Det er 1 m og 62 cm, oplyser pjecen.

Men så kommer det, der er vigtigere: »En supplerende forklaring kan være, at det er lettere at opfylde asiaternes mere simple behov med hensyn til føde, klæder, kvinder og underbringelse end de mere nuancerede krav fra de værnepligtige fra de vestlige områder.«

Jeg mener faktisk, at man nok skal tilbage til nazitidens beskrivelse af jøder, asiater og andre såkaldte ikke-ariske folkeslag for at finde en tilsvarende racistisk holdning til asiatiske folkeslag. Jeg ved ikke, om dette bruges til de værnepligtige, men i så fald må de få det indtryk ud fra pjecen her, at asiater er nogle, som lever af rødder, som bare skal have en sæk over hovedet, og som i øvrigt

har en primitiv, grov seksualudfoldelse – i modsætning til det, som kaldes de mere nuancerede krav fra de vestlige værnepligtige. Jeg mener simpelt hen, for at gøre det kort og skære det ud i pap, at det er noget kolossal svineri, at en statslig institution som forsvarrets efterretningstjeneste får lov til ikke alene at bruge penge, men overhovedet får lov til at udgive sådan noget racistisk propaganda. Jeg finder det ufatteligt, at forsvarsministeren ikke af sig selv fandt på, at det kunne være det centrale i dette spørgsmål.

Arne Melchior (CD):

Jeg har et lille tillægsspørgsmål. Jeg erkender, at det er af retorisk art, og jeg bliver ikke stødt, hvis jeg ikke får svar. Får jeg ikke det, vil jeg dog betragte spørgsmålet som en idé til ministeren. I henhold til forretningsordenens § 20, stk. 5, kan en minister erklære, at han ikke ser sig i stand til at besvare stillede spørgsmål, hvorefter sagen vil være sluttet. Mit spørgsmål er altså, om forsvarsministeren ved kommende lejligheder af denne spøg-og-skæmt-art måske vil overveje at benytte den adgang, der er givet ham i den nævnte paragraf.

Forsvarsministeren (Poul Søgaard):

Jeg må sige til hr. Waldorff, at der ligger ikke i ideen med denne pjece nogen form for forfølgelse, racisme eller noget som helst. Men jeg skal gøre opmærksom på de følelser, som hr. Waldorff her har givet udtryk for i den anledning som beskrevet.

Og må jeg sige til hr. Arne Melchior, at jeg vil naturligvis seriøst overveje det spørgsmål, som hr. Arne Melchior stillede.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 832

8) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren overveje at omgøre sin beslutning om ikke at imødekomme Posthus-Teatrets ansøgning om fortsat støtte efter teaterlovens § 18, og vil ministeren oplyse, hvilken indstilling teaterrådet har givet om tilskud til Posthus-Teatret?«

Skriftlig begrundelse

[Ingerlise Koefoed]

I SFs ordførertale ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 149 om ombygning m.v. af Det kgl. Teater blev det understreget, at der er andre vigtige teatre end nationalteatret, og at de få penge, der gives fra det offentlige til teatret, ikke bør koncentreres for meget om Det kgl. Teater. Vel skal der være plads til eksperimenter og nyskabelser på nationalscenen, men de vigtigste nyskabelser foregår højst sandsynligt på andre, mindre etablerede teatre.

Siden da har ministeren frataget Posthus-Teatret, som må regnes med til de vigtige og eksperimenterende teatre, støtte over teaterlovens § 18. Så vidt man kan læse af et brev fra kulturministeren til Posthus-Teatret af 26. februar 1981, er baggrunden for afvisningen af ansøgningen, at Posthus-Teatret i 1980-81 har opgivet en produktion og udskudt to lovede produktioner for 1980-81 til foråret 1981, at de penge, der oprindeligt var beregnet til den forestilling, der ikke bliver til noget, er anvendt til dækning af andre udgifter (idet man dog fortsat vil producere andre forestillinger), og at en gæld fra et film- og teateragentur i tilknytning til Posthus-Teatret ikke er nedbragt så meget, som ministeriet finder det rimeligt.

Det er klart, at disse ting kan føre til overvejelse. Men ser man på den virksomhed, som Posthus-Teatret i øvrigt har haft i de otte år, det har eksisteret, læser man de positive anmeldelser i pressen og de positive udtalelser fra teaterrådet om teatrets virksomhed, og erindrer man sig samtidig, at teatret er administreret af frivilligt personale, må man spørge sig selv og kulturministeren, om det ikke er så vigtigt at bevare et alternativt, kvalitetsmæssigt fint teater tilbud uden for det officielle niveau og uden for alle mere etablerede sammenhænge som f.eks. ARTE-ordningen, at der ikke bør træffes beslutninger, som fratager teatret hele dets eksistensmulighed.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg er blevet spurgt, om jeg vil overveje at omgøre min beslutning om ikke at imødekomme Posthus-Teatrets ansøgning om fortsat støtte efter teaterlovens § 18, og jeg er blevet anmodet om at oplyse, hvilken indstil-

ling teaterrådet har givet om tilskud til Posthus-Teatret.

Teaterrådet har givet følgende indstilling til kulturministeriet – og jeg citerer:

»Teaterrådet indstiller Posthus-Teatret til støtte efter teaterlovens § 18 i sæsonen 1981-82 til et beløb af 550.000 kr. Inden udbetaling finder sted, bør de regnskabsmæssige og økonomiske forhold afklares.«

Og så skal jeg i øvrigt meddele fru Ingerlise Koefoed, at forudsætningen for de tilskud, vi har ydet til driften af Posthus-Teatret, har været, at der gennemføres to produktioner pr. år. Og det krav er adskillige gange blevet indskærpet over for Posthus-Teatret, men trods forsikringer herom har teatret ikke overholdt disse forudsætninger.

Teaterrådets henvisning til regnskabsmæssige og økonomiske forhold vedrører film- og teateragenturet Brandt, Elkow og Co. som skylder Posthus-Teatret 370.000 kr., og teaterrådets indstilling om støtte til Posthus-Teatret var betinget af, at dette mellemværende blev bragt ud af verden. Da vi traf beslutningen, var det ikke sket; man har nu stillet os i udsigt, at man inden for denne sæson vil nedbringe gælden på 370.000 kr. med 25.000 kr., med det er ikke sket endnu.

Det er min opfattelse, at film- og teateragenturets manglende evne til at tilbagebetale i takt med Posthus-Teatrets behov for midler til at finansiere produktionen af teaterforestillinger har medført en stram likviditet for teatret og derved været en faktisk hindring for at gennemføre teateraktiviteterne. Det er på den baggrund, jeg har vurderet situationen sådan, at der har været vist teatret meget stor langmodighed, og at ministeriet, til trods for at vi har meget stor forståelse for Posthus-Teatrets betydning som eksperimenterende teater, ikke har kunnet forsvare at yde løbende driftsstøtte til dette teater.

Vi er nødt til at fordele midlerne således, at der kommer mest muligt teater både kvalitativt og kvantitativt ud af bevillingerne, og der er andre alternative teaterinitiativer, der har kunnet opfylde forudsætningerne bedre. Hvis jeg sammenligner Posthus-Teatret med Teatret ved Sorte Hest – de er på mange måder sammenlignelige – så har Posthus-Teatret i 1978-79 modtaget 460.000 kr., produceret én forestilling med 30 opførelser, Sorte Hest modtaget 30.000 kr., produceret 3 forestillinger med 79 opførelser. Og for det sidste år

[Ministeren for kulturelle anliggender]

her, 1979-80: modtaget 500.000 kr. i Posthus-Teatret, 1 produktion med 46 opførelser. Sorte Hest på samme tidspunkt: modtaget 100.000 kr., 3 produktioner og 134 opførelser.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, som jo gik ud på, at ministeren ikke har i sinde at omgøre sin beslutning. Det er jeg meget ked af, og jeg vil endnu en gang både her og nok også senere gennem folketingets kulturudvalg anmode ministeren om at tænke alvorligt over denne beslutning og dens konsekvenser.

Her har vi jo et teater, der i løbet af 8 år har produceret 14 forestillinger, som alle har været af meget høj kunstnerisk kvalitet, et teater, der er blevet rost meget i pressen, og et teater, der atter og atter er blevet indstillet til støtte af teaterrådet. Selvfølgelig har der været nogle problemer, hvordan skulle det næsten kunne undgås? De tre mennesker, som kører teatret, har kørt det ulønnet, de har lavet et meget vigtigt biografarbejde ved siden af, og de har skabt et meget værdifuldt og spændende miljø, et kulturmiljø, som det vil være svært at undvære. De har haft lidt vanskeligheder ved at skaffe skuespillere, og det er rigtigt, at en produktion, som skulle have været gennemført i efteråret, ikke er blevet gennemført. Til gengæld har man lovet at gennemføre to produktioner her i foråret.

Det kan godt være, at ministeren synes, det var rimeligt at overveje tilskuddet til Posthus-Teatret. Jeg mener, at overvejelserne burde have haft den art – og jeg henstiller til ministeren, at de får det – at man havde sagt til Posthus-Teatret: vel, lad os se jer gennemføre de to produktioner i år, lad os se jer begynde at klare det dér med gælden; vi har pengene stående til jer, og vi udbetaler dem, når I har opfyldt disse ting.

I øvrigt vil jeg spørge om ministerens indstilling til, at Posthus-Teatret, som jo er blevet trykket af rygter om dårlig regnskabsføring, nu har bedt om, at statsrevisorerne må gennemgå regnskaberne, som hidtil hvert år er blevet godkendt af kulturministeriet.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg må oplyse fru Ingerlise Koefoed om, at den udvikling, der har ført til beslutningen om ikke at yde tilskud til løbende driftsstøtte i det kommende år, er baseret på en udvikling over et langt større tidsrum end blot dette sidste år, som fru Ingerlise Koefoed henviser til. Når vi ser det over en årrække, er der sket det, at Posthus-Teatret faktisk har fået stigende tilskud, men samtidig er produktionen i form af antal forestillinger faldet, og antallet af opførelser pr. forestilling er faldet.

Det er således, at det, fru Ingerlise Koefoed ville ønske at jeg gjorde nu, allerede er sket sidste år. Det er blevet meget klart givet til kende over for Posthus-Teatret, at man inden for hvert tilskudsår må producere det aftalte antal forestillinger. Der har over nogle år hele tiden været løbende efterslæb af forestillinger, og der er altså i år endnu ikke opført eller påbegyndt nogen forestilling på baggrund af den driftsstøtte, der indtil nu er blevet udbetalt. Det er 335.000 kr. ud af 550.000 kr. Der er løfte om, at en forestilling vil blive opført i april måned, og man har for at opfylde forudsætningerne i sidste øjeblik – det har vi først fået at vide efter, at afslaget var givet – planer om en enmandsmidnatsforestilling, således at kravet om 2 forestillinger er opfyldt, men det kan jeg ikke se er nogen tilfredsstillende løsning på dette problem.

Ingerlise Koefoed (SF):

Kulturministeren har i en tidligere forbindelse i dag udtalt noget om, at man ikke skal tage det så tungt med formaliteter i kulturlivet. Det lader til, at man nu hænger sig meget stærkt i nogle formaliteter, og det beklager jeg. Der er stillet spørgsmål i kulturudvalget om sagen, og vi vender tilbage til den.

Jeg vil dog godt lige sige, at jeg her står med 450 underskrifter fra det, man kalder – jeg hader at give folk karakter – »betydningsfulde kulturpersoner« i København, som alle opfordrer til en fortsættelse af Posthus-Teatrets meget værdifulde virksomhed. Jeg håber, at kulturministeren vil læse disse underskrifter og begrundelsen for dem og endnu en gang overveje sin beslutning.

Wilhelm (VS):

Der er nogle af de oplysninger, ministeren kommer med, som er nye for mig og vel for

[Wilhelm]

alle, der kun har fulgt denne problemstilling gennem dagspressen. Jeg vil derfor gerne bede ministeren om at kommentere Posthus-Teatrets oplysning om, at man aldrig før har modtaget kritik af regnskaberne, at de er blevet godkendt år for år. Jeg skal ikke kunne afvise, at der er oparbejdet et underskud, men jeg kan i hvert fald sige, at den hårde linje, man har lagt her, ikke er den hårde linje, man lægger, når der oparbejdes underskud og sættes tilskud over styr f. eks. i Stålvalseværket eller andre foretagender. Her, hvor det er en institution, som virkelig kører på pumperne økonomisk, og som man anerkender værdien af kulturelt, har man altså lagt en meget hård linje.

Jeg vil også gerne spørge ministeren, om hun kan bekræfte, at samtidig med at hun har tilsidesat teaterrådets indstilling om penge til Posthus-Teatret, har hun så at sige overført det samme antal skillinger for at råde bod på den uret, der blev begået imod Inger Rauf, da Ebbe Langberg på trods af teaterrådets indstilling blev udnævnt til chef for hendes teater. Vil ministeren bekræfte, at når teaterrådet ikke kunne indstille Ebbe Langberg, var det bl. a. med henvisning til regnskabsmæssige forhold? Men ministeren udnævnte alligevel en person, som ikke var indstillet, og hvor en del af begrundelsen for ikke at indstille netop var regnskabsforhold.

Jeg vil også bede ministeren om at bekræfte, at hvis hendes bebudede nye regler for udnævnelse til teaterleder under den storkøbenhavnske landsdelsscene havde været gældende, da posterne blev besat for et par år siden, så havde Posthus-Teatrets chef i dag, hr. Brandt, været chef for Alléscenen efter anbefaling fra denne scenes bestyrelse og personale samt fra teaterrådet – det er jo dem, der nu skal til at være afgørende – mens hr. Langberg ikke havde haft sin nuværende chefstilling.

Jeg synes, det er en meget kringlet affære, som i virkeligheden nok bunder i den uret, der blev begået, da man tilsidesatte et par forskellige indstillinger og manglende indstillinger og håndplukkede folk på tværs af dem, som de lokale teaterbestyrelser og personale var gået ind for. Det er for mig at se det, der nu er hovedårsagen til, at der med meget hård hånd skal overflyttes en halv million kroner fra det, teaterrådet har indstillet,

til noget helt andet, som teaterrådet ikke har indstillet.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Til fru Ingerlise Koefoed kun den bemærkning, at vi i sandhedens navn må siges ikke at have været formalistiske i vores måde at samarbejde med Posthus-Teatret på. Men jeg forstår, at det kan vi vende tilbage til en yderligere drøftelse af senere.

Til hr. Wilhelm vil jeg sige, at jeg ikke har tilsidesat teaterrådets indstilling. Det er netop teaterrådets forudsætning, som ikke har været opfyldt.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der har været givet teatret rimelige tilkendigelser eller advarsler, kan jeg ganske klart sige, at det har der været. Vi har ganske vist vist meget stor langmodighed, kan man kalde det, fordi vi erkender kvaliteten af deres produktioner, men vi har år efter år gjort det klart, at produktionerne måtte følge bevillingerne, og vi har i august sidste år nægtet at udbetale et a conto-beløb af bevillingen for sæsonen 1980-81 som udtryk for, at forpligtelserne ikke var opfyldt. Vi fik at vide, at Posthus-Teatret stod umiddelbart foran at begynde prøverne på den første forestilling, og på den baggrund udbetalte vi et par måneder efter 125.000 kr. af den pågældende bevilling. Vi fik intet at vide fra teatret, og først da vi henvendte os i januar måned, fik vi at vide, at der ikke havde været prøver og end ikke havde været kontakt med nogen person, som skulle have hovedrollen. Så dette, at der er givet advarsler og stillet krav om at overholde forpligtelserne fra ministeriets side, er fuldstændig klart, og det er sket fortløbende i de senere år.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 853

9) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Gammelgaard (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at der opkræves gebyr for toldbehandling af skibe, til trods for at toldvæsenet ikke foretager nogen toldbehandling?«

Skriftlig begrundelse

[Gammelgaard]

Den officielle begrundelse for gebyrerne er, at toldvæsenet skal føre kontrol med den rigtige betaling af told og andre afgifter. Som oftest udfører toldvæsenet slet ikke kontrollen. Derfor er det urimeligt, at der opkræves gebyrer for hver times losning, der foregår uden for normal ekspeditionstid. Problemet er generelt for hele landet, men et konkret eksempel er at hente fra Nakskov i weekenden 7.-8. marts.

Et norsk skib skulle laste sukker. På grund af regnvejr standsede man lastningen lørdag kl. 12. Arbejdet fortsatte søndag morgen kl. 7, og skibet sejlede kl. 9. Distriktstoldkammeret i Nykøbing F. afkrævede skibsmæglerfirmaet 756 kr. i tolddiæter for lastning af skibet, svarende til 7 timer à 108 kr., hvilket er timetaksten for lørdag-søndage. Denne opkrævning er helt uforståelig, idet der under hele lastningen ikke viste sig en tolder på havnen i Nakskov.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Varer, der udføres her fra landet, skal af kontrolmæssige hensyn angives for toldvæsenet til udførsel. Når det drejer sig om en skibsladning, påbegyndes udførselsekspeditionen ved indgivelse af udførselsangivelsen inden lastningen og afsluttes, når lastningen er tilendebragt.

Det er toldvæsenets opgave at føre kontrol med skibet under lastningen, og denne kontrol er af økonomiske grunde og som følge af mandskabsmangel i toldvæsenet tilrettelagt som en stikprøvekontrol. Derfor forekommer det, at toldvæsenet ikke, i hvert fald ikke hele tiden, er til stede ved lastning af skibe. Når der skal betales gebyr, fordi lastningen foregår uden for toldvæsenets almindelige ekspeditionstid, skal der i sådanne tilfælde kun betales gebyr for én time.

I det tilfælde, hr. Gammelgaard henviser til, er der tale om en begivenhed så kort tid efter gebyrreformens ikrafttræden den 2. marts, at jeg mener, at det vil være rimeligt at tilbagebetale hele beløbet, og det er der taget skridt til.

Må jeg i øvrigt benytte lejligheden til at sige, at ministeriet naturligvis er indstillet på at iagttage og vurdere virkningerne af den gebyrreform, der er indført for en måned siden. Det vil som hidtil ske i nøje samarbejde med erhvervsorganisationerne, og tiden

må vise, om det bliver nødvendigt at indføre korrektioner i takstreformen.

Gammelgaard (KF):

Jeg takker ministeren for, at han har taget initiativ til, at hele det betalte beløb for en toldbehandling, som altså ikke har fundet sted, er blevet tilbagebetalt.

Men dette er kun én sag, som er blevet rejst over for mig igennem Danmarks Skibsmæglerforening. Der findes utvivlsomt mange andre. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, hvad han agter at gøre generelt ved det, at man som hovedregel ikke foretager . . .

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg skal gøre de tre ærede medlemmer ved ordførerbordet opmærksomme på, at ordførerbordet ikke er et diskussionsbord, men et sted, hvor man sætter sig, hvis man ønsker ordet her fra folketingets talerstol.

Gammelgaard (KF):

. . . nogen toldbehandling, men alligevel skal de pågældende skibsmæglere betale gebyr. Der var i hvert fald én ting i ministerens indlæg, som ikke var korrekt, og det var, at der er tale om en stikprøvekontrol. Mig bekendt foregår kontrollen stort set aldrig. Der-til kommer, at de såkaldte bulkladninger er ganske og aldeles toldfri. Alligevel skal der betales gebyr uden for normal åbningstid.

Jeg kan ikke se rettere, end at ministeren på den baggrund må tage initiativ til fuldstændig at ophæve de regler, som nu er blevet indført; de forekommer aldeles urimelige.

Dohrmann (FP):

Ministeren sagde, at gebyret var indført i nøje overensstemmelse med erhvervsorganisationerne. Vi har et andet område, nemlig busafgiften. Jeg vil gerne spørge ministeren, om den også er indført i nøje overensstemmelse med erhvervsorganisationerne.

Jeg stillede et spørgsmål til ministeren for en fjorten dages tid siden, hvor jeg i begrundelsen anførte, at jeg troede, det var i strid med EF-lovgivningen på området. Det undlod ministeren at svare på. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at spørge vedrørende det af hr. Gammelgaard stillede spørgsmål, om ministeren har undersøgt, om busafgiften er i strid med EF-lovgivningen på området.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Jeg har ikke noget at tilføje til de vurderinger af mulige korrektioner af takstreformen, jeg har fremført i mit første indlæg som svar på hr. Gammelgaards spørgsmål.

Jeg skal til hr. Dohrmann kun sige, at jeg heller ikke har noget at tilføje til den diskussion, der har været ført om busgebyrerne. Det er korrekt, at en række organisationer har været mindre tilfredse med den del af reformen, men det er sådan, at vi har undersøgt EF-medholdeligheden, og den er der ikke nogen tvivl om.

Gammelgaard (KF):

Det kan altså fastslås, at den toldkontrol, som gennemføres, og som koster erhvervslivet ret så store beløb, er meningsløs, idet toldvæsenet som oftest slet ikke udfører kontrollen eller i hvert fald kun kontrollerer i yderst ringe omfang. Derfor er det ganske urimeligt, at man opretholder den nuværende ordning, og jeg går ud fra, at ministeren nu vil tage skridt til helt at ophæve den.

I den forbindelse kunne det være af interesse at få oplyst, om provenuet af gebyret i havnene står i rimeligt forhold til toldvæsenets merarbejde. Ministeren har hele tiden fremført, når vi har stillet spørgsmål om det, også i skatte- og afgiftsudvalget, at der er overensstemmelse mellem det, det koster toldvæsenet at udføre det pågældende arbejde, og det, der skal betales herfor. Jeg stiller altså spørgsmålet: står provenuet af gebyret i havnene i rimeligt forhold til toldvæsenets merarbejde?

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Som hr. Gammelgaard vil vide, har diskussionen om sammenhængen mellem gebyrreformen og toldvæsenets arbejdsindsats været oppe adskillige gange. Vi mener, at der er en rimelig sammenhæng i den reform, og det har været et af motiverne for den udformning, den har fået.

I øvrigt skal hr. Gammelgaard ikke gøre sig umage for at tage mig til indtægt for andet end den konstatering, at han og jeg ikke er helt enige.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 862

10) Til *fiskeriministeren* af:

Erlendsson (FP):

»Vil ministeren forklare, hvad det vil koste i uudnyttet kapacitet, at havundersøgelsesskibet »Dana« nu må afvente en uddannelse af teknikere og forskere, som burde have været gennemført sideløbende med »Dana«s konstruktion, og hvad vil ministeren gøre for at erstatte de manglende landfaciliteter, indtil det nødvendige institutionsbyggeri i Hirtshals er færdiggjort?«

Erlendsson (FP):

Det er klart, at det spørgsmål, jeg her stiller til fiskeriministeren, ikke er personligt ment, for ministeren har jo været minister for det pågældende område så kort tid, at det problem eller den mærkværdighed, jeg peger på i mit spørgsmål, kan ministeren ikke have noget personligt ansvar for.

Jeg har bedt ministeren om at forklare, hvad det vil koste i uudnyttet kapacitet, at havundersøgelsesskibet »Dana« nu må afvente en uddannelse af teknikere og forskere, som burde have været gennemført sideløbende med »Dana«s konstruktion, idet det viser sig eller i hvert fald er forklaret sådan i en artikel i Jyllands-Posten, at der mangler 29 mand af besætningen. De skal først uddannes. Blandt disse er der havbiologer, der først skal uddannes nu, dels i Charlottenlund, dels ved rejser til udlandet. Det vil betyde, at det meget dyre skib til 100 mill. kr., fyldt med teknik som ikke noget dansk skib før eller senere, måske bortset fra marinens skibe, kan ligge og optage kajplads og være ledigt, ikke indgår i den forskningsindsats, som det var bestemt til, før der er gået 1 år eller mere.

Der mangler også de faciliteter i land, som skulle skaffes i Hirtshals, hvor der i dag sidder én mand i et skur, oven i købet uden telefon, så det er også et spørgsmål, hvordan ministeren vil skaffe de nødvendige faciliteter i land, indtil institutionsbyggeriet i Hirtshals er færdiggjort, så »Dana« kan komme til at fungere efter sin hensigt.

Fiskeriministeren (Hjortnæs):

Jeg vil gerne sige til hr. Erlendsson, at Danmarks fiskeri- og havundersøgelser alle-

[Fiskeriministeren]

rede inden for det sidste halve år har haft tre nøglepersoner blandt det eksisterende personale under uddannelse med henblik på betjening af skibets elektronik og EDB- og akvarieudstyr. Endvidere har Danmarks fiskeri- og havundersøgelser inden for det eksisterende personale intensiveret sin kursusvirksomhed for at kunne komme i gang med prøvetogterne så hurtigt som muligt.

I øvrigt er det sådan, at de togter, der er planlagt for 1981, ikke vil stille de helt store krav til forudgående uddannelse af det videnskabelige personale om bord. Togterne er nemlig tilrettelagt således, at man i løbet af 1981 kan indkøre personalet i brugen af skibets meget differentierede og avancerede videnskabelige udstyr. Samkøringen af dette udstyr vil stille særlige krav til uddannelsen, som bedst vil kunne foregå om bord.

Jeg kan derfor konkludere, at selv om man fra starten havde rådet over et personale, der i teorien var fuldt uddannet, så viser erfaringen fra andre landes ibrugtagen af nye havundersøgelsesskibe, at der altid vil være en lang indkøringsfase, før alt fungerer fuldt tilfredsstillende, både hvad angår personale, og hvad angår udstyr. På denne baggrund mener jeg at måtte afvise, at der indtil nu er opstået sådanne forhold, som kan begrunde en påstand om uudnyttet kapacitet.

Hvad angår det andet spørgsmål, som hr. Erlendsson rejser, om manglende landfaciliteter, indtil det nødvendige institutionsbyggeri i Hirtshals er færdiggjort, skal jeg blot henvise til, at der hele tiden har været disponeret efter, at der ville hengå et års tid, inden det endelige byggeri var afsluttet, og at man indtil da skulle huse de 10 mand, der i første omgang skulle udstationeres i Hirtshals, i en midlertidigt opstillet pavillonbygning. Denne bygning har allerede i nogen tid stået til fiskeriministeriets rådighed.

Erlendsson (FP):

Jeg takker ministeren for svaret, som jo nærmest går ud på, at hvis der er slendrian i den danske forskning, så er der det også i de andre landes forskning, at der altid går nogen tid, inden man kommer i gang.

Det er ikke den måde, man handler på inden for private virksomheder. Hvis et rederi bygger et skib, skal det være færdigt den dag og den time, det i forvejen er besluttet, for dér er skibet i fart. Når en statsinstitution

bygger et dyrt skib til et bestemt formål, skal der gå lang tid med indkøring – hvor lang tid fik vi ikke at vide. Hvornår vil skibet komme i gang? Hvilke planer er der lagt for dets udforskningsvirksomhed? Hvad betyder det i uudnyttede midler? Hvis skibet, som jeg har læst, skulle koste 100 mill. kr. og den almindelige bankrente i dag ligger på 20 pct., så er der jo et rentetab på 20 mill. kr. om året, penge, som kunne være anvendt bedre, hvis man i forvejen havde lagt planer for, hvordan besætningen sideløbende skulle uddannes, eventuelt i land. Det kan man glimrende gøre. Sådan gør man jo da på andre skibe, der skal ud at sejle. Den ved i forvejen, hvordan motorerne er, hvordan den tekniske indretning er. Der er ikke tale om, at et højt specialiseret skib inden for koffardiflåden først skal ligge i månedsvis ved kaj, inden man kan komme ud at sejle. Det er der ikke noget rederi i Danmark der har råd til. Men staten har råd til at planlægge dårligt, og det har vi fået bekræftet endnu en gang igennem fiskeriministerens svar.

Fiskeriministeren (Hjortnæs):

Hr. Erlendsson benytter ordet »slendrian«. Det er et ord, som hr. Erlendsson gerne vil benytte om alle andre end sig selv, og jeg kan jo ikke så godt forhindre hr. Erlendsson i at benytte begreberne på den måde, som hr. Erlendsson af politiske grunde nu engang har lyst til at benytte dem.

Det er nu engang sådan, at man ikke kan begynde at anvende et skib, før det er sat i søen. I hele planlægningsperioden har fiskeriministeriet været med, og som jeg også sagde i mit svar til hr. Erlendsson, har der været 3 nøglepersoner under uddannelse i hele denne fase. Det, man skal i gang med i resten af 1981, er altså at køre teknikken ind, således at skibet kan blive fuldt udnyttet i 1982.

Hr. Erlendsson ved også, da jeg er sikker på, at han er en ganske ivrig læser af den nordjyske presse, at det første spadestik til Nordsøcenteret og de faciliteter, der knytter sig hertil, først er taget for nylig. Det vil sige, at faciliteterne først kan blive udnyttet engang i løbet af 1982, og det personale, der er behov for, skal derfor også først ansættes i løbet af 1981 og således, at de sidste ansættelser finder sted pr. 1. januar 1982.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 837

11) Til *statsministeren* af:

Dohrmann (FP):

»Vil statsministeren på baggrund af den urimelige og fuldstændig vanvittige debat, udenlandsk presse fører mod Danmark i anledning af Cheminovasagen, overveje at afholde et pressemøde med udenlandske journalister og her med nøgne facts bevise, at Danmark og danske farvande er langt renere, end man i såvel dansk som udenlandsk presse forsøger at give det indtryk af?«

Skriftlig begrundelse

Udenlandsk presse og udenlandske konkurrenter har ikke været sene til i deres hjemlande at give et fuldstændig forvrænget billede af Danmark og danske forhold. I såvel England som Vesttyskland er vi således blevet fremstillet som de største svin i Europa og dette på trods af, at vore farvande og stræder er langt renere end farvandene i de pågældende lande. Hvad dette betyder økonomisk, kan turisterhvervet, fiskeindustrien og fødevarerbranchen fortælle alt om. Det må derfor være i hele landets interesse, at statsministeren får tingene sat på plads ved at informere pressen om de faktiske kendsgerninger.

Dohrmann (FP):

Jeg står her med en stak papirer, som er udklip fra tyske aviser, hvor man har genfortalt den debat, som har kørt herhjemme, om, hvor store svin danskerne egentlig er. Det er store overskrifter, hvor man fremstiller Danmark som et af de lande i verden, man skal holde sig på lang afstand af, fordi både vandet og miljøet og det hele faktisk er forgiftet.

Min papirdynge består også af kontrakter fra sommerhuslejere, som har opsagt deres indgåede lejemaal, fordi man først og fremmest i Tyskland, bl.a. ved, at tysk TV har slået hele Cheminovasagen temmelig voldsomt op – de har haft et indslag derom i deres nyhedsudsendelse – har fremstillet Danmark som et forfærdelig beskidt land. Det er først og fremmest fru Margrete Auken, men også andre, der har bragt denne sag op i et

plan, hvor den nok ikke hører hjemme. Selvfølgelig skal vi have fjernet giften deroppe, og vi kan da heller ikke tillade os at lave den slags griseri.

Jeg mener altså, at den debat, der har været ført herhjemme, har skadet umådeligt, ikke bare inden for turistindustrien, men også inden for landbrug og fiskeri. Jeg mener, at det er meget påkrævet, at man fra regeringens side tager et initiativ, hvor man først og fremmest gør udenlandsk presse opmærksom på, at ganske vist har vi haft den sag heroppe, men vi må stort set sige, at Danmark sammenlignet med andre lande i Europa ikke er så beskidt, som det er påstået.

Statsministeren (Kjeld Olesen, fg.):

Regeringen følger til stadighed den omtale i den udenlandske presse, som Cheminovasagen har givet anledning til. Vi vil på ethvert tidspunkt tage den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde i anvendelse for at give offentligheden i de pågældende lande redelige og saglige oplysninger. Det gælder både de miljømæssige forhold i Danmark og de foranstaltninger, vi træffer for at sikre, at alle tryk kan bruge danske produkter og opholde sig her i landet.

Jeg kan sige til hr. Dohrmann, at sådanne oplysninger allerede er givet i 2 pressemødelser, som er udsendt gennem ambassaderne i en række lande, dels om det midlertidige forbud mod fiskeri ved Harboør, dels om regeringens beslutning om at fjerne de omtalte depoter for kemisk affald.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 851

12) Til *statsministeren* af:

Ebba Strange (SF):

»Finder statsministeren det i overensstemmelse med pressens ytringsfrihed, at kriminalpolitiet foretager forhåndscensur over for tidsskrifter?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med efterforskningen af en sag mod tidsskriftet Forsvar, hvor den ansvarshavende redaktør er sigtet for overtrædelse af straffelovens § 110 a i kapitlet om

[Ebba Strange]

forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, har kriminalpolitiet truet med at beslaglægge kommende numre af tidsskriftet, såfremt dette fortsat beskæftiger sig med efterretningstjenestens virksomhed.

Truslen er fremsat i så generelle vendinger, at den må opfattes som omfattende enhver form for efterretningsvirksomhed. En sådan generelt fremsat trussel indebærer en uacceptabel indskrænkning af ytringsfriheden og betyder, at en egentlig demokratisk, offentlig kontrol med efterretningsvirksomheden stort set bliver umuliggjort.

Ebba Strange (SF):

Der er rejst sigtelse mod den ansvarshavende redaktør af bladet Forsvar for nogle beskrivelser, han har givet af forsvarrets efterretningsanlæg. Det er ikke denne retssag, jeg ønsker at diskutere med den fungerende statsminister.

Det, jeg har ønsket at få statsministerens kommentar til, er, at der i forbindelse med rejsningen af denne sigtelse fra kriminalpolitets side er blevet fremsat generelle trusler mod redaktøren gående ud på, at hvis han i kommende numre fortsætter sin beskrivelse af dansk militær efterretningsvirksomhed, så vil bladene i givet fald blive beslaglagt.

Det er den situation, jeg har ønsket pressens ministers kommentar til, fordi jeg synes, det er for alvorligt, at vi uden videre accepterer, at kriminalpolitiet kan fremsætte den slags trusler og derved forhindre bladene i at give os de oplysninger, som bladene synes det er rimeligt vi får.

Statsministeren (Kjeld Olesen, fg.):

Fru Ebba Strange spørger mig, om jeg finder det i overensstemmelse med ytringsfriheden, at kriminalpolitiet foretager forhåndscensur over for tidsskrifter, og det gør jeg naturligvis ikke. Jeg vil godt tilføje, at det kan kriminalpolitiet heller ikke gøre.

Jeg har forstået på fru Ebba Strange, at hun ikke forventer, at jeg går ind i selve den sag, der er baggrund for det stillede spørgsmål, men jeg vil godt over for fru Ebba Strange fremhæve, at der i retsplejeloven er meget klare regler for beslaglæggelse. Det er klart, at de ikke hindrer beslaglæggelse af et tidsskrift, men det ligger i sagens natur, at en sådan beslaglæggelse ikke må udnyttes som

forhåndscensur, og det allervigtigste for mig er at sige, at man i den forbindelse må erindre sig, at det kræver rettens forudgående beslutning.

Jeg er orienteret om, at politiet udviser megen tilbageholdenhed med at begære beslaglæggelse, og det gælder selvfølgelig særlig, når talen er om beslaglæggelse af tidsskrifter og lignende.

Ebba Strange (SF):

Jeg håber meget, at ministerens svar vil komme til kriminalpolitets kundskab, sådan at vi kan slippe for den slags trusler en anden gang. Så må det jo vise sig, om bladene skal beslaglægges. Jeg er helt enig med ministeren i, at det vil en dommerkendelse afgøre, når bladet først er udkommet. Men jeg er glad for, at vi er enige om, at vi ikke skal have noget, der hedder forhåndscensur, her i landet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 860

13) Til udenrigsministeren af:

Gert Petersen (SF):

»Vil udenrigsministeren tage initiativ til fremskyndelse af forhandlingerne om de eurostrategiske våben på baggrund af præsident Bresjnevs moratorieforslag?«

Skriftlig begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet er det møde, som en række ledere for vesteuropæiske socialdemokratier for nylig afholdt i Paris. Ifølge International Herald Tribune den 21. marts sagde adskillige socialistledere, at »Vesten bør acceptere – i hvert fald i en forhandlingsperiode – det sovjetiske tilbud om moratorium for nye nukleare raketter i Europa«.

Hollænderen Joop den Uyl citeres for at have sagt: »Jeg føler, at de forslag, den russiske præsident, Bresjnev, fremsatte den 6. marts, bør tages alvorligt ... « I referatet af pressemødet hedder det, at den Uyl syntes at antyde, at det ville være nok for NATO-regeringerne at meddele, at de suspenderer deres planlagte udstationeringstidspunkt, 1983, for at skabe et bedre forhandlingsklima.

[Gert Petersen]

I referatet citeres Mitterrand for at have sagt: »Et moratorium kunne blive til begyndelsen på en dialog, men en fastfrysning er utilstrækkelig, fordi den vil efterlade Sovjet med sine raketter målrettet mod Europa ... «

Spørgeren vil på ingen måde fortolke de socialdemokratiske ledes bemærkninger derhen, at de går ind for accept af moratorieforslaget slet og ret. Men deres udtalelser afspejler et ønske om kontakt med Sovjet for at undersøge moratorieforslaget nærmere og måske tage det som udgangspunkt for en egentlig forhandlingsrunde med henblik på gensidige reduktioner. En sådan runde er næppe tænkelig, uden at Vesten er rede til en eller anden modydelse til moratoriet, f.eks. en suspension indtil videre af udstationeringsbeslutningen fra december 1979.

Det er en kendt sag, at USAs regering stadig fastholder denne beslutning, men ignorerer dens anden halvdel (forhandlingsafsnittet). Derfor må andre tage initiativet. Det kunne være Danmark, hvis regeringen deler de i Paris udtrykte synspunkter, hvilket udenrigsministerens udtalelser til Information den 26. marts kunne tyde på.

Gert Petersen (SF):

Spørgsmålet drejer sig om det meget alvorlige problem, der vedrører raketoprustningen i Europa. Her stillede den sovjetiske præsident, Bresjnev, for nogen tid siden forslag om et moratorium, det vil sige en fastfrysning af den nuværende situation, hvilket må formodes at indebære, at en udstationering af de sovjetiske SS-20-raketter indstilles, medens den ellers ville fortsætte, sådan at man i 1983, når de meget omtalte raketter på NATO-siden, krydsermissilerne og de øvrige raketter, udstationeres, vil være nået op på et meget højere niveau af udstationering af SS-20-raketter. Tanken må være, at der, når dette moratorium indtræffer, skulle komme forhandlinger i gang om en gensidig reduktion.

Jeg vil godt høre udenrigsministerens mening herom, ikke mindst på baggrund af, at lederen af det hollandske socialdemokrati efter et møde i Paris udtalte – ifølge International Herald Tribune den 21. marts:

»Jeg føler, at de forslag, den russiske præsident, Bresjnev, fremsatte den 6. marts, bør tages alvorligt ... «

Spørgsmålet er så: kan de mindre vesteuropæiske lande, der er medlemmer af NATO, tage et initiativ for at udnytte den situation, som den sovjetiske præsident har lagt op til? Det er ikke – det skal understreges med det samme – fordi jeg mener, at et moratorium i sig selv løser problemerne, men det er en mulighed for at få de nødvendige forhandlinger i gang, forhandlinger, som jeg ellers synes forsvinder i tågerne, sådan som situationen ser ud i øjeblikket.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Baggrunden for hr. Gert Petersens spørgsmål er decemberbeslutningen i 1979, der jo havde 2 bestanddele. Den ene del er beslutningen om produktionen af de såkaldte TNF-våben, og den anden, nok så vigtige del er beslutningen om øjeblikkelig kontakt med Sovjetunionen med henblik på forhandlinger inden for en kommende SALT III-ramme.

Det, der nu er situationen, er, at SALT II ikke er blevet ratificeret i Moskva, selv om man har givet tilslutning til fortsættelse af SALT-processen i den nye administration. Endvidere er der sket det siden 1979, at der nu er tale om over 200 SS-20-missiler i Sovjetunionen, ikke alle vendt mod Vesteuropa, men det er det antal, vi i dag må gå ud fra eksisterer.

Jeg ser den sovjetiske præsidents tale om et moratorium – det var også indeholdt i det brev, der blev sendt til en række vestlige regeringsledere – som noget meget positivt og noget, man skal tage fat i og forsøge at undersøge nærmere.

Jeg kan mere konkret sige til hr. Gert Petersen, at der så sent som i går var et møde i den særlige gruppe, der blev nedsat af politiske direktører inden for NATO, som skal følge hele forhandlingsdelen af beslutningen fra december 1979. Her har Danmark meget klart fremført som vores holdning, at hvor man tidligere har talt om indledende kontakter, som det var tilfældet i december 1980 i Genève en uges tid, skal man have reelle forhandlinger imellem USA og Sovjetunionen, altså uafhængigt af, hvad der sker i øvrigt inden for SALT-processen, og at disse reelle forhandlinger bør finde sted så hurtigt som overhovedet muligt. Det vil give mulighed for nærmere at undersøge de forskellige dele af moratorieforslaget, som Sovjetunionen har

[Udenrigsministeren]

stillet, og da de vestlige TNF-våben først kan blive opstillet i slutningen af 1983, vil der være gode muligheder også tidsmæssigt for at nå frem til et resultat, der forhåbentlig indebærer en nedtrapning af antallet af missiler i Europa.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, det var et overordentlig interessant svar, udenrigsministeren kom med, og oven i købet et svar, der bragte nyheder frem om situationen, som den er. Jeg synes ikke, at dette er en sag, hvor man politisk skal drille hinanden og den slags ting; det synes jeg sagen er for alvorlig til. Derfor vil jeg godt udtrykke tilfredshed, når det forholder sig sådan, at den danske regering har givet udtryk for et ønske om, at de hidtidige kontakter afløses af reelle forhandlinger, også uafhængigt af SALT II.

Jeg har en enkelt bemærkning. Ministeren sagde, at SALT II ikke var blevet ratificeret i Moskva. Jeg må indrømme, at jeg ikke er helt klar over, om den ikke er blevet ratificeret i Moskva, men det må vel være rigtigt, når ministeren siger det. Men jeg ved, at den foreløbig er blevet helt forkastet af den amerikanske præsident, hvilket turde være en langt alvorligere sag. Hvis den ikke var blevet det, så tror jeg ikke, der havde været nogen vanskeligheder med at få den ratificeret i Moskva.

Med hensyn til de 200 SS-20re, som er udstationeret nu, og hvor det rigtigt blev sagt af ministeren, at de ikke alle sammen er rettet mod Europa – det er formodentlig sådan, at 1/3 af dem er udstationeret ved den kinesiske grænse – er forholdet det, at hvis tingene får lov til at køre videre, så vil der i 1983 formodentlig være udstationeret 500 eller 600 SS-20re, og derfor synes jeg nok, at man bør tage moratorieforslaget alvorligt. Jeg vil håbe, at den danske regering vil udøve et stærkt pres sammen med hollændere og belgiere og andre for hurtigt at få reelle forhandlinger i gang for at undersøge omstændighederne omkring moratorieforslaget.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Når vi har fremhævet det som en dansk holdning, så vil vi selvfølgelig også følge sagen op, og jeg kan sige til hr. Gert Petersen, at vi i dette spørgsmål ikke står alene inden for NATO.

Jeg vil bare beklage, hvis jeg har sagt, at SALT II ikke er ratificeret i Moskva – jeg mente naturligvis Washington.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Fjerde næstformand (Ebba Strange):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

- Bolvig: spm. nr. 749
- Steffensen: spm. nr. 756
- Ole Bernt Henriksen: spm. nr. 759
- Dohrmann: spm. nr. 760
- Kjelgaard: spm. nr. 762 og 763
- Nymann: spm. nr. 766
- Voigt: spm. nr. 775
- Knud Lind: spm. nr. 776
- Mølgaard: spm. nr. 777, 778 og 789
- Pilgaard Andersen: spm. nr. 784
- Ib Christensen: spm. nr. 785, 801 og 805
- Hagen Hagensen: spm. nr. 786
- Ingerlise Koefoed: spm. nr. 794 og 795
- Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 796
- Dræbye: spm. nr. 797, 798 og 814
- Tang Sørensen: spm. nr. 799
- Ernst Schmidt: spm. nr. 804
- Inge Krogh: spm. nr. 809
- Margrete Auken: spm. nr. 810
- Hanne Engberg: spm. nr. 820
- Wilhelm: spm. nr. 822
- Kurt Hansen: spm. nr. 835
- Burgdorf: spm. nr. 836

Spm. nr. 749

Til *landbrugsministeren* (10/3 81) af:

Bolvig (RV):

»Hvad er begrundelsen for, at reglerne for indholdet af ochratoksin i svinekød er lempet, og agter ministeren at følge indsigelserne fra Forbrugerrådet?«

Begrundelse

I 1978 skærpedes kontrollen med nyregiften ochratoksin. Ochratoksin er et giftstof, der stammer fra muggent korn, og som især findes i kødet på svin, der har fået nyreskader af giften. Den tidligere grænse på højst

[Bolvig]

10 mikrogram ochratoksin pr. kg i nyrerne er hævet til 25 mikrogram.

Besvarelse (27/3 81):

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Jeg tillader mig at henvise til mit svar af 12. marts 1981 på følgende spørgsmål stillet af folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg:

L. 9. Hvad er beslutningsgrundlaget for ændringen af praksis vedrørende kassation af svin med ochratoksin i nyrerne?

Jeg har i dette svar bl.a. henvist til, at Danmark fortsat er det eneste land, der har indført en grænse for kassation af svinekød som følge af fund af ochratoksin A, og at WHO's publikation Environmental Health Criteria 11, Microtoxins, fra 1979 udtaler: »...there is, at present, no proof that ochratoxin A is causally involved in human diseases«. »...der er for øjeblikket intet bevis for, at ochratoksin A er involveret som årsag til sygdom hos mennesker«. (Landbrugsministeriets oversættelse). Det fremgår videre af mit nævnte svar til folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg, at der på min foranledning har været afholdt et møde i veterinærdirektoratet med en repræsentant for Forbrugerrådet, og at der i dette møde bl.a. deltog den førende danske ekspert på det heromhandlede område, lektor, dr.med.vet. Palle Krogh, som deler veterinærdirektoratets synspunkt om, at der ikke foreligger noget, som kan begrunde, at der opretholdes en kassationsgrænse på 10 mikrogram ochratoksin A pr. kg nyrevæv, og at en grænse på 25 mikrogram ochratoksin A pr. kg nyrevæv ikke kan anses for at medføre nogen risiko for forbrugere.

Jeg kan med henvisning hertil meddele, at jeg på det således foreliggende grundlag ikke agter at følge Forbrugerrådets henstilling om at føre kassationsgrænsen tilbage til 10 mikrogram ochratoksin A pr. kg nyrevæv.

Spm. nr. 756

Til statsministeren (11/3 81) af:

Steffensen (KrF):

»Vil statsministeren tage initiativ til, at der udpeges repræsentanter fra kirkelig side til mediekommissionen?«

Begrundelse

Mediekommissionen har ca. 60 medlemmer, men ingen repræsentanter fra kirkelig side. Folkekirken dækker dog ca. 90 pct. af befolkningen og frikirkerne en god del af de resterende procenter. Det synes derfor urimeligt, at man ikke har fundet grund til at sørge for, at mediekommissionen også omfattede repræsentanter for kirken.

Som grupper, hvoraf der helt naturligt kan udpeges medlemmer til mediekommissionen, kan bl.a. nævnes Kristelig Lytter- og Fjernseerforening, Foreningen af Menighedsrådsmedlemmer og Frikirkerådet.

Vedrørende nødvendigheden af kirkelig repræsentation i mediekommissionen skriver civiløkonom Erik O. Kongshaug i en randbemærkning i Kristeligt Dagblad tirsdag den 10. marts 1981 bl.a. følgende: »Det kristne budskabs placering i alle medier er ganske uundgåelig, nu som i fremtiden, og enhver medieplan, som ikke indeholder en gennemtænkt placering af det kristne budskab, vil være invalid fra starten og komme til at gennemgå en invalids kvaler.«

Besvarelse (27/3 81):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Siden mediekommissionens start i forsommeren 1980 har statsministeriet modtaget en række henvendelser om repræsentation i kommissionen.

Disse henvendelser, uanset hvor velbegrundede de har været, er ikke blevet imødekommet, dels på grund af kommissionens størrelse, og dels fordi jeg har fundet, at de synspunkter og interesser, der lå bag henvendelserne, allerede var dækket i kommissionen.

Uden at kende nærmere til de helt konkrete forhold går jeg ud fra, at flertallet af mediekommissionens medlemmer i kraft af, folkekirken dækker ca. 90 pct. af befolkningen, er medlemmer af folkekirken.

På denne baggrund agter jeg ikke at tage det ønskede initiativ.

Lad mig tilføje, at de i begrundelsen for spørgsmålet omtalte kirkelige organisationer – og i øvrigt andre organisationer – er velkomne til at henvende sig til mediekommissionens sekretariat. Det gælder, hvad enten man blot ønsker information, ønsker særlige forslag behandlet eller ønsker at fremkomme med en meningstilkendegivelse.

Spm. nr. 759

Til *undervisningsministeren* (12/3 81) af:

Ole Bernt Henriksen (KF):

»Hvorledes vil ministeren forhindre, at besparelserne på lærestalter med forskningsforpligtelser i særlig grad går ud over forskningen?«

Begrundelse

Det er spørgerens indtryk, at besparelserne i særlig grad kan komme til at ramme forskningen, da udgifterne til denne er mere variable end udgifterne til tjenestemandslønninger m.v. Ministeren har i sin embedsperiode i øvrigt endnu ikke gjort rede for sin mening om, hvordan den danske forskning kan opretholdes, og hvorledes der skal prioriteres på forskningsområdet, hvilket har givet anledning til betydelig uro i den del af erhvervslivet, der er særlig afhængig af dansk forskning.

Besvarelse (24/3 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Den spareplan, der er truffet beslutning om inden for de videregående uddannelser, og den løbende budgettering på området er baseret på beslutninger om begrænsninger i undervisningsaktiviteten på længere sigt, dels ved, at optagelsestallene ved en række uddannelser med dårlige beskæftigelsesudsigter nedsættes fra 1981, dels ved, at undervisningsstandarden ved en række uddannelser med relativt gunstig standard for øjeblikket reduceres på kortere og længere sigt. Besparelserne ved højere uddannelsesinstitutioner med forskningsforpligtelser skal således på længere sigt primært realiseres ved indskrænkninger på undervisningssiden.

Da de pågældende institutioner imidlertid har integrerede bevillinger til undervisning og forskning, kan forskningen dog ikke undgå at blive berørt af besparelserne inden for området. Undervisningsministeriet tilstræber imidlertid i forbindelse med det igangværende budgetudviklingsarbejde at udvikle en budgettering, der tillader en budgetmæssig opdeling, således at forsknings- og uddannelsesaktiviteterne kan budgetteres uafhængigt af hinanden, selv om begge aktiviteter fortsat skal varetages af samme personale. Et første

skridt i denne retning er ophævelsen af budgetteringsnormen for det videnskabelige personale, der forudsatte, at ansatte inden for større fagområder som gennemsnit skulle anvende 50 pct. af arbejdstiden til undervisning, 40 pct. til forskning og 10 pct. til administration. Hvis normen blev fastholdt, ville forskningsomfanget blive reduceret (eller udvidet) proportionalt med undervisningsomfanget.

Næste skridt er udvikling af en særskilt forskningsbudgettering decentralt ved institutionerne, der kan knyttes sammen med den centrale budgettering. Et særligt udvalgt arbejder med dette spørgsmål, og forsøg kan forventes iværksat, forhåbentlig til efteråret.

Herudover tilstræbes det i budgetteringen at fastholde budgetposter, der har særlig betydning for forskningsaktiviteten, på det hidtidige niveau. Det gælder primært udgifter til anskaffelser m.v. (annuum) pr. videnskabeligt ansat og tilskud til stipendier, der planlægges reetableret fra 1982 efter de midlertidige besparelser i 1981. Omvendt reduceres i særlig grad budgetposter, der har særlig betydning for undervisningsaktiviteten, specielt midler til deltidslærere. Fra 1982 kan forventes nedlagt stillinger specielt ved de gamle universiteter som følge af besparelserne. Endelig arbejder undervisningsministeriet med henblik på iværksættelse af en plan til sikring af en rimelig nyrekruttering af unge forskere i det kommende år.

Selv om hovedintentionen bag besparelserne og budgetudviklingsarbejdet er at undgå utilsigtede reduktioner i forskningsomfanget, må man erkende, at forskningen under alle omstændigheder vil blive berørt af de langsigtede besparelser på undervisningssiden. Ved indskrænkninger i det samlede personale indskrænkes det samlede fagspektrum, der kun dækkes på forskningssiden gennem de enkelte ansattes specialisering, og i det omfang besparelserne fører til nedlæggelse af samlede enheder, vil forskningen og uddannelsen naturligvis blive lige berørt. Dette stiller krav om en langsigtet faglig planlægning og prioritering af de enkelte hovedområders udvikling, hvori indgår såvel forskningsmæssige som uddannelsesmæssige vurderinger. Undervisningsministeriet, de rådgivende organer på forsknings- og uddannelsessiden samt institutionerne arbejder for tiden på en

[Undervisningsministeren]

række områder med iværksættelsen af en sådan langsigtet faglig planlægning.

Spm. nr. 760

Til *industriministeren* (12/3 81) af:

Dohrmann (FP):

»Hvilke initiativer agter ministeren at tage for at ændre den meget langsomme sagsbehandling, som ansøgere om eksportkreditter udsættes for i eksportkreditrådet?«

Begrundelse

Utallige er de henvendelser, fremskridtspartiet efterhånden har modtaget med klager over, at eksportkreditrådets behandling af de enkelte ansøgere er så langsommelig, at mange udenlandske ordrer ofte forsvinder op i den blå luft. Skulle ministeren ønske eksempler på nogle af disse langsomme sagsbehandlinger, er spørgeren naturligvis villig til at forsyne ministeren med sådanne.

Besvarelse (25/3 81):

Industriministeren (Erling Jensen):

Det er af stor betydning, for at eksportkreditordningen kan opfylde sit formål, at eksportørerne kan få deres ansøgninger behandlet rimelig hurtigt.

Inden for eksportkreditordningens garantiområde er ekspeditionstiden stærkt varierende under hensyn til sagernes meget forskellige karakter samt det forhold, at der i et flertal af sagerne skal indhentes soliditetsoplysninger o. lign. i udlandet, hvorved der i ekspeditionstiden indgår en tidkrævende faktor, som EKR's sekretariat kun i meget begrænset omfang kan påvirke.

Det sagsområde, hvor ekspeditionstiden særlig har påkaldt sig opmærksomhed i de senere måneder, er udstedelsen af nye garantier i forbindelse med eksport af forbrugsvarer, halvfabrikata o. lign.

Ekspeditionstiden for den omtalte gruppe af nye garantier var i slutningen af 1979 nedbragt til 8-10 dage, når anvendelig soliditetsoplysning forelå. Navnlig på grund af stigende sagstilgang er denne ekspeditionstid for tiden væsentlig længere.

Eksportkreditrådet har oplyst, at rådet tilstræber i indgående år gennem indførelse af EDB at nedbringe ekspeditionstiden bety-

deligt. Under hensyn til den snarlige iværksættelse af EDB-behandling overvejer rådet allerede nu at forenkles ansøgningsproceduren hos eksportørerne for så vidt angår en stor del af de ovenfor omtalte garantiansøgninger vedrørende eksport af forbrugsvarer, halvfabrikata o. lign. En sådan ændring vil medføre, at ekspeditionstiden for disse sager nedbringes til en uge.

I øvrigt kan jeg oplyse, at EKR over for mig har påpeget den belastning af administrationen, der er en følge af, at over halvdel af rådssekretariatet for øjeblikket kun er ansat midlertidigt.

Spm. nr. 762

Til *fiskeriministeren* (12/3 81) af:

Kjelgaard (KF):

»Hvad agter ministeren at foretage for at sikre, at EF-landene ikke skærper deres krav til dansk fisk som følge af forureningen ved Cheminova?«

Begrundelse

Danmark er storeeksportør af fisk til de øvrige EF-lande, og især Italien aftager mange fisk fra det område, hvor der nu er fiskestop. Forureningen betyder mistede valuta-indtægter for Danmark. Det kan også betyde en svækkelse af dansk fisks omdømme, hvorved vor store eksport på længere sigt kan være bragt i fare. Derfor må giftdepotet ved Harboør fjernes.

Besvarelse (25/3 81):

Fiskeriministeren (Hjortnæs):

Beslutningen om at indføre et omsætningsforbud for fisk og krebs- og bløddyr fra en begrænset sikkerhedszone ud for giftdepoterne på Harboør Tange har skabt sikkerhed for, at ingen danske fisk og fiskevarer kan hidrøre fra det begrænsede område, der ifølge en rapport af 8. marts 1981 fra miljøstyrelsens havforureningslaboratorium er påvirket af udsivningen fra depoterne.

Danske fisk og fiskevarer skal fortsat opfylde de sædvanlige krav, som stilles af danske myndigheder og af myndighederne i de lande - herunder EF-lande - som disse varer eksporteres til. Der foreligger ikke oplysning om, at myndighederne på eksportmarkederne

[Fiskeriministeren]

vil skærpe de eksisterende krav til danske eller andre fiskevarer, og med det ovennævnte omsætningsforbud samt regeringens beslutning om at fjerne depoterne er ethvert grundlag for tvivl med hensyn til danske fisks og fiskevarers standard, som følge af udsivningen fra depoterne, fjernet.

Spm. nr. 763

Til *industriministeren* (12/3 81) af:

Kjelgaard (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for den del af erhvervslivet i Ringkøbing amt, der nu er ramt af fiskestoppet som følge af forureningen ved Cheminova?«

Begrundelse

Fiskestoppet på grund af forureningen ved Harboør betyder nu, at hundreder af personer er uden indtjening. I første omgang gælder det fiskerne, men stoppet kommer også til at ramme erhvervsfølgende industrier. Valuta-indtjeningen mindskes også.

Giftdepotet skal derfor fjernes omgående, så der igen kan komme gang i fiskeriet. Der er ikke tid til snak om denne ting, og derfor må de implicerede straks sætte sig sammen med det formål at få depotet fjernet.

Besvarelse (24/3 81):

Industriministeren (Erling Jensen):

Omsætningsforbudet for fisk og krebs- og bløddyr dækker en begrænset sikkerhedszone ud for giftdepoterne på Harboør Tange og berører således ikke de fangstpladser, der normalt anvendes af fiskerne i området.

Fiskeindustrien i området vil fortsat kunne få normale forsyninger fra de lokale fiskere, og den vil også fortsat kunne indkøbe råvarer fra andre landingspladser, hvorfor der ikke synes at være grundlag for at frygte en økonomisk tilbagegang for erhvervslivet i området som følge af forbudet.

Selv om der således ikke som følge af omsætningsforbudet kan ventes at opstå ekstraordinært behov for at benytte de gældende erhvervsfremmeordninger, skal jeg for fuldstændighedens skyld oplyse, at erhvervslivet i Ringkøbing amt som hidtil vil kunne benytte sig af disse ordninger til støtte for anlægsfinansiering, produktudvikling, eksport m.v.

En stor del af Ringkøbing amt er endvidere egnsudviklingsområde, og virksomhederne kan derfor benytte sig af egnsudviklingslovens gunstige finansieringsmuligheder.

Spm. nr. 766

Til *landbrugsministeren* (12/3 81) af:

Nymann (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange dispensationer der i det sidste år er udstedt fra de kriterier, der forlanges i loven om statslån til førstegangsetablerede landmænd, og vil ministeren oplyse, hvor meget lønarbejde for andre det er acceptabelt at en nyetableret landmand, der har modtaget statslån, udfører, før retten til statslån kan tilbagekaldes?«

Begrundelse

Mange unge landmænd køber ofte gården med gamle og uproduktive bygninger, hvor en rentabel produktion ikke er mulig, hvorfor de ofte tvinges til at udføre lønarbejde for at overleve.

Besvarelse (26/3 81):

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Efter § 1 i lov om udlån til yngre jordbrugere, jfr. lovbekendtgørelse nr. 96 af 26. februar 1981, kan der ydes statslån (kursudligningslån) til jordbrugere, der

- 1) første gang erhverver en jordbrugsbedrift,
- 2) er under 40 år ved bedriftens overtagelse og
- 3) opfylder de uddannelseskra, der fastsættes af landbrugsministeren.

Det er yderligere en betingelse, at jordbrugeren

- 4) senest 6 måneder efter overtagelsen tager fast bopæl på bedriften,
- 5) tager jordbrug som hovederhverv på den erhvervede jordbrugsbedrift og
- 6) selv driver bedriften, udelukkende for egen regning og risiko.

For at jordbrug kan anses som hovederhverv, kræves efter stk. 4 i nævnte § 1, at mere end halvdelen af arbejdstiden anvendes ved selvstændigt jordbrug, og at mindst halvdelen af den samlede indkomst (inkl. arbejdsfri indkomst) hidrører herfra.

Uddannelseskraene er fastsat i § 5 i bekendtgørelse nr. 250 af 13. maj 1976, som

[Landbrugsministeren]

ændret ved bekendtgørelse nr. 548 af 2. november 1977. Der kræves en nærmere betegnelse såvel teoretisk som praktisk faglig jordbrugsuddannelse.

Efter loven kan der dispenseres fra de fornævnte betingelser nr. 1-6, når særlige omstændigheder taler derfor.

Støtteordningen administreres af statens jordlovsudvalg med rekurs til landbrugsministeriet. Til bistand for jordlovsudvalget, særlig ved afgørelse af dispensationssager, er der nedsat et bedømmelsesudvalg, hvori jordbrugsorganisationerne er repræsenteret (§ 6 i nævnte bekendtgørelse nr. 250/1976).

Der er i 1980 indkommet 788 ansøgninger om støtte efter loven om udlån til yngre landmænd; af ansøgningerne er ca. $\frac{1}{12}$ bevilget og ca. $\frac{1}{2}$ afslået. Ca. 185 af de meddelte bevillinger hviler på dispensation enten i medfør af generelle retningslinier, der har været forelagt bedømmelsesudvalget (ca. 60 sager), eller efter indstilling fra bedømmelsesudvalget i de enkelte sager (ca. 123 sager).

Blandt de 60 dispensationssager bevilget uden forelæggelse for bedømmelsesudvalget vedrører ca. 20 sager hovederhvervskravet.

Af de 123 sager bevilget efter forelæggelse for udvalget vedrører 51 sager dispensation fra hovederhvervskravet (nr. 5), 37 sager dispensation fra uddannelseskravene (nr. 3), 15 sager dispensation fra kravet om førstegangserhvervelse (nr. 1), 11 sager dispensation fra bopælskravet (nr. 4), 6 sager dispensation fra aldersbetingelsen (nr. 2) og 3 sager dispensation fra ansøgningsfristen.

Dispensation fra bl.a. hovederhvervskravet gives ikke for hele lånets (21-årige) løbetid, men efter praksis for en indkøringsperiode på 2-3 år. Hvis låntageren senere i lånets løbetid ophører med at have jordbrug som hovederhverv, kan der alt efter de konkrete omstændigheder opnås dispensation efter tilsvarende retningslinier.

Det følger af den fornævnte definition af hovederhvervskravet, at det afhænger af den konkrete bedrifts afkast, hvor stor indkomsten uden for bedriften må være, hvis hovederhvervskravet skal anses for opfyldt. Efter praksis accepteres dog generelt en indkomst uden for bedriften, der ikke overstiger halvdelen af moderniseringslovens »sammenlignelige indkomst« for det pågældende år med fradrag af 20 pct. (jfr. § 12, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 13 af 10. januar 1979 om

støtte til modernisering af jordbrugsbedrifter). Den nævnte »sammenlignelige indkomst« udgør for 1981 120.000 kr.; jordbrugere kan således i 1981 uden dispensation have en indtægt på indtil 50.000 kr. uden for bedriften, selv om indtægten ved denne måde være mindre.

Bortset fra procentfradraget svarer den nævnte praksis til bestemmelsen i § 3, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 649/1978, der vedrører landbrugslovens krav om jordbrug som væsentligste erhverv. Det bemærkes herved, at betingelserne for at opnå lån (og tilskud) efter støtteordningen for yngre jordbrugere generelt er strengere end betingelserne efter landbrugsloven for at erhverve en jordbrugsbedrift.

Spm. nr. 775

Til indenrigsministeren (16/3 81) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren se med andre øjne på fremskridtsforslaget om at tvinge narkomisbrugere til afgiftning, nu hvor Sverige har besluttet sig for denne tvang, end han gjorde, da lovforslaget var til første behandling?«

Begrundelse

Både ministeren og de andre partiers ordførere skældte os huden fuld, fordi vi tillod os at foreslå en tvangsmæssig afgiftning for at hjælpe de narkomaner, som ikke er herre over sig selv på grund af forskellige stoffer.

Som ordfører for forslagsstillerne beklagede jeg den massive afvisning af forslaget og tilføjede, at jeg nu forventede et udspil fra ministeren. Dette er endnu ikke sket, og narkomisbruget raser videre.

Da regeringen og andre partier ofte har henvist til vore nordiske brødre og søstre i lovgivningsanliggender, finder jeg det relevant at spørge ministeren, om en nyvurdering af fremskridtpartiets lovforslag ikke kunne være hensigtsmæssig nu, hvor vi har fået meddelelse om, at en tvangslov om afgiftning af narkomaner træder i kraft 1. januar 1982 i Sverige.

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

[Indenrigsministeren]

Fremskridtspartiets forslag om at optage narkomani på listen over alment farlige sygdomme i henhold til lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme blev klart afvist af mig ved 1. behandling af lovforslaget her i folketinget den 22. januar 1981. Jeg har ikke skiftet mening om dette i den korte tid, der er gået siden da.

Vedrørende begrundelsen for ikke at side stille narkomani med smitsomme sygdomme i dette udtryks almindelige betydning skal jeg henvise til mine bemærkninger ved 1. behandling af forslaget, jfr. folketingets forhandlinger spalte 5350 f.

Jeg vil dog godt understrege, at selv om regeringen ikke kan gå ind for forslaget om at henføre narkomani under epidemiloven, er vi enige i, at der er et meget stort behov for særlige foranstaltninger over for stofmisbrug, både af forebyggende og af behandlende art, og regeringen overvejer i øjeblikket, hvorledes man kan øge indsatsen mod stofmisbruget. I disse overvejelser indgår bl.a. de erfaringer, man har fra Sverige, om tvangsbehandling af unge under 18 år samt det svenske forslag, der er fremlagt, om tvangsbehandling af ældre stofmisbrugere. Regeringen har imidlertid endnu ikke afsluttet sine overvejelser herom.

Spm. nr. 776

Til *indenrigsministeren* (16/3 81) af:

Knud Lind (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvor stort et beløb de samlede udgifter udgør i forbindelse med Ravensborg kommunes anskaffelse af færgerne »Bukken Bruse« inklusive reparations- og færgeombygningsudgifter samt udgifter til havneanlæg og uddybning af havneanlæg, sejlrende m.v., og hvorledes fordeler udgifterne sig for stat, amt og kommune, og er det i overensstemmelse med den kommunale styrelseslov, at borgmesteren i Ravensborg kommune undlod at informere de øvrige byrådsmedlemmer om indholdet af det rådgivende firmas rapport om køb af »Bukken Bruse«, forinden der blev truffet beslutning om færgekøb?«

Begrundelse

Storstrøms amt og Ravensborg kommune har tidligere fået milliontilskud til et vidtløft-

tigt Georg Gearløs-lignende færgeprojekt i form af bygning af en luftpudebåd, hvis eneste fejl var, at den ikke virkede.

Med Ravensborg kommunes indkøb af en 18 år gammel norsk færge må man igen befrygte, at skatteborgernes penge atter bliver unødigt bortødet til indkøb af en færge, som måske i stedet kunne være bygget af dansk arbejdskraft på f. eks. Nakskov Skibsværft for en mindre samlet anskaffelsessum.

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne fastslå, at tilsynet med primærkommunerne, som det formentlig også er spørgeren bekendt, udøves af vedkommende tilsynsråd, i det foreliggende tilfælde tilsynsrådet for Storstrøms amt.

Dernæst vil jeg gerne sige, at jeg kun gennem spørgsmålet er bekendt med Ravensborg kommunes anskaffelse af færgerne »Bukken Bruse«.

Som følge deraf kan jeg heller intet oplyse om udgifterne ved dette køb og de dertil knyttede anlægsudgifter eller om fordelingen mellem stat, amt og kommune af disse.

Spørgsmålet giver mig i øvrigt ikke anledning til at formode, at der fra byrådets side skulle være handlet ulovligt. Jeg vil i denne forbindelse gerne bemærke, at tilsynsmyndighedens kompetence ikke omfatter eventuelle uhensigtsmæssige beslutninger.

For så vidt angår det i spørgsmålet om borgmesterens information af byrådets medlemmer anførte vil jeg gerne bemærke, at jeg ikke er bekendt med nogen klage over borgmesteren i Ravensborg kommune i forbindelse med denne sag. I øvrigt kan jeg henvise til det, jeg ovenfor har anført om rette tilsynsmyndighed, og oplyse, at jeg har orienteret tilsynsrådet om det foreliggende spørgsmål og mit svar herpå.

Spm. nr. 777

Til *indenrigsministeren* (16/3 81) af:

Mølgaard (DR):

»Vil ministeren gribe ind over for Egvad kommunalbestyrelses åbenlyse magtfordrejning ved dens helt usaglige afskedigelse af den ledende kommuneingeniør, på trods af at tjenestemandsførhør pure har frikendt

[Mølgaard]

denne for alle de anker, der har været fremført mod hans embedsførelse?»

Begrundelse

Det synes påkrævet med et ministerinitiativ som efterlyst med spørgsmålet for at hindre indtryk af, at et kommunalbestyrelsesflertal frit kan udøve magtfordrejning og etablere lokalt berufsverbot. Uden en sådan indgriben synes retsbeskyttelsen for kommunalt ansatte i øvrigt aldeles illusorisk.

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Spørgsmålet vedrører en konkret sag i Egvad kommune, Ringkøbing amt.

Jeg er orienteret om, at tilsynsrådet for Ringkøbing amt, som er tilsynsmyndighed for Egvad kommunalbestyrelse, allerede behandler sagen.

Jeg har derfor fundet det rettest at sende tilsynsrådet en kopi af mit svar på spørgsmålet, idet jeg har anmodet tilsynsrådet om at blive holdt underrettet om rådets stillingtagen.

Jeg vil dog gerne generelt bemærke, at de kommunale tilsynsmyndigheder i almindelighed ingen beføjelse har til at afgøre uoverensstemmelser mellem en kommunalbestyrelse og dennes ansatte vedrørende overholdelsen af tjenestemandvedtægter, overenskomster og lignende.

De kommunale tilsynsmyndigheder vil alene kunne gribe ind over for en kommune, der handler i strid med lovgivningen eller almindelige retsgrundsætninger, f. eks. lighedsgrundsætninger eller retsgrundsætningen om, at en kommune ikke må forfølge ulovlige formål (magtfordrejning).

Spm. nr. 778

Til *undervisningsministeren* (16/3 81) af:

Mølgaard (DR):

»Kan ministeren oplyse oplag og omkostninger ved den nyeste, aldeles intetsigende og næsten ulæselige, men unægtelig smukke plakat for skoleradio og -TV, som undervisningsministeriet har ladet udsende – samt antydde nogen art og omfang af tænkelig effekt?«

Begrundelse

Nævnte plakat er på grund af ubrugelighed i kommunikationshenseende angiveligt kasseret på mængder af modtagende institutioner – og det forekommer, at dette måtte være forudsigeligt. Skulle der dog foreligge positive meldinger om effekt, vil disse unægtelig være interessante – også for at sammenholde med omkostninger/oplag for vurdering af, om det alene har været det rene spild af hvor mange penge.

Besvarelse (23/3 81):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Plakaten er udarbejdet af Danmarks Radios undervisningsafdeling, der i en indhentet udtalelse oplyser,

»at plakaten er trykt i et oplag på 8000 eksemplarer, og at trykkeudgifterne har været 27.000 kr.

Plakaten er sendt i to eksemplarer til de skoler og andre institutioner, som undervisningsafdelingens programmer retter sig til. Den vil typisk være at se på lærerværelser, skolebiblioteker og lignende steder, hvor undervisningsprogrammernes brugere jævnlige færdes.

Denne anvendelsesform har været bestemmende for plakaten fremtræden. Den skal ikke råbe ud til nogle hastigt forbipasserende personer. Den skal derimod fungere som et smukt, dekorativt indslag i et skolelokale, og den skal gennem sin diskrete henvendelse opfordre til en nærlæsning af de små billeder og det signal, de giver om mangfoldigheden i undervisningsafdelingens tilbud.

På en konference den 9.–11. marts 1981 med et halvt hundrede skolebibliotekarere var nogle plakater prøveophængt, og undervisningsafdelingens medarbejdere fik ganske overvejende positive reaktioner fra de tilstedeværende skolebibliotekarere.

Jeg kan henholde mig til det således oplyste.

Spm. nr. 784

Til *socialministeren* (17/3 81) af:

Pilgaard Andersen (FP):

»Vil ministeren foranledige, at kontant-hjælpscirkulæret af 15. oktober 1980 bliver vurderet af justitsministeriets lovkontor med

[Pilgaard Andersen]

henblik på at få afklaret, hvorvidt en ændring i et cirkulære kan forringe en borgers retsstilling i forhold til loven?»

Begrundelse

Man må nok sætte spørgsmålstejn ved, om socialministeren ved et cirkulære kan binde et socialt udvalg til at træffe en bestemt afgørelse, og om socialministeren ved en cirkulæreændring kan forringe en borgers retsstilling i forhold til loven, som det er sket i Odense kommune, hvor en enlig mor med 3 børn har fået forringet sin økonomiske situation.

Da kommunerne har selvstyre, er socialministeren ikke overordnet myndighed i forhold til de sociale udvalg og kan derfor ikke blande sig i deres administration af bistandsloven.

Der findes i bistandsloven ikke regler, der giver socialministeren bemyndigelse til administrativt at fastsætte bindende regler for de sociale udvalg, jfr. § 37 i bistandsloven.

Besvarelse (25/3 81):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Indledningsvis bemærkes, at det forudsættes, at det nævnte kontanthjælpscirkulære er socialministeriets cirkulære af 25. oktober 1980 om kontanthjælp efter bistandsloven.

Når spørgeren i begrundelsen for sit spørgsmål har anført, at socialministeren ikke er overordnet myndighed i forhold til de sociale udvalg og derfor ikke kan blande sig i kommunernes administration af bistandsloven, beror dette på en misforståelse. Det fremgår således udtrykkeligt af bistandslovens § 14, at socialministeren er øverste administrative myndighed vedrørende social bistand og fastsætter almindelige regler om behandling af sager efter denne lov. Dette indebærer bl.a., at socialministeren kan udsende administrative forskrifter i forbindelse med lovens gennemførelse, som ikke har karakter af bindende retsregler, men som giver vejledning retningslinjer med hensyn til lovens forståelse og anvendelse.

Derimod er det korrekt, at der ikke i bistandsloven er adgang for socialministeren til at ændre den enkelte konkrete afgørelse truffet af en kommune. Sådanne konkrete afgørelser vil derimod normalt kunne indbringes

for amsankenævnet eller den sociale ankestyrelse.

Når spørgeren i sin begrundelse henviser til en konkret sag fra Odense om hjælp til en enlig mor, skal jeg henlede opmærksomheden på, at der af socialministeriet den 13. marts 1981 er udsendt en cirkulæreskrivelse om bl.a. fradrag i kontanthjælp efter bistandsloven for børnebidrag og det særlige børnetilskud, som vil bevirke en lempelse af udmålingsreglerne for enlige mødre.

Det tilføjes, at det principielle spørgsmål om forholdet mellem bistandsloven og de cirkulærer, der er udsendt i tilknytning hertil, på den givne foranledning er drøftet med justitsministeriets lovafdeling, men at der ikke er planer om at forelægge kontanthjælpscirkulæret for lovafdelingen.

Spm. nr. 785

Til *ministeren for skatter og afgifter (17/3 81)* af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren overveje at foreslå afgiftsfrigørelse for energibesparende udstyr til biler?»

Begrundelse

Ifølge Berlingske Tidende for den 16. marts fordyres energibesparende udstyr til biler gennem de eksisterende afgifter så meget, at importører opgiver at indføre biler med dette udstyr.

Udstyret, som vil spare fra 10 til 27 pct. af benzinforbruget, koster kun 1.209 kr. pr. bil. Men på grund af afgifterne fordyres det til 3.383 kr., hvorfor man skal køre i en sådan bil i fra 3 til 5 år, før besparelsen er opnået.

Besvarelse (24/3 81):

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykkesøft):

I henhold til registreringsafgiftslovens paragraf 8 beskattes biler på grundlag af den almindelige pris ved salg til bruger her i landet, inkl. udstyr, som leveres med køretøjet.

En række faktorer influerer på en bils benzinøkonomi, heriblandt konstruktioner og udstyr som f. eks. termostatstyrede ventilatorer, stålradialdæk (i stedet for fast kølervinge og almindelige dæk), motormæssige ændrin-

[Ministeren for skatter og afgifter]

ger (direkte benzinindsprøjtning, turbolader), aerodynamisk udformning af karrosseriet samt nedbringelse af bilens egenvægt ved anvendelse af plastfendere i stedet for metal-kofangere, montering af letmetalfølge, plastkarrosseri m.v. Overgear og spoilere, der nedsætter luftmodstanden, og som bl.a. forefindes i Audi-VW-fabrikkernes nye Formel E-program, som omtalt i Berlingske Tidende den 16. marts 1981, kan ligeledes medføre en forbedret benzinøkonomi. En bil beskattes imidlertid af den samlede pris, og det ville være forbundet med store administrative vanskeligheder at holde værdien eller en eventuel merudgift ved sådanne konstruktioner uden for afgiftsberegningen.

Stigende benzinpriser vil i øvrigt i sig selv føre til øget efterspørgsel efter benzinøkonomiske bilmodeller og samtidig forkorte forrentningsperioden for merudgifter, der måtte være forbundet med anskaffelsen af disse særlige modeller.

Spm. nr. 786

Til *ministeren for skatter og afgifter* (17/3 81) af:

Hagen Hagensen (KF):

»Vil ministeren bekræfte, at selvangivelser og indbetaling af skatter, hvor sidste rettidige frist er en helligdag, anses for rettidigt indgivet, når de fremkommer den første efterfølgende hverdag?«

Begrundelse

Der er rejst tvivl om, hvorvidt frivillig indbetaling af skatter, der er for lidt indbetalt i 1980, og som skulle være betalt den 15. marts d.å. for at undgå restskattevirkning, anses for rettidigt indbetalt, når de først er kommet frem til kildeskattedirektoratet mandag den 16. marts. Af en del henvendelser er det endvidere fremgået, at der tilsyneladende er forskellig opfattelse hos de kommunale skattemyndigheder af fristbestemmelserne.

Da selvangivelserne skulle afleveres den 15. februar i år og denne dag var en søndag, blev det bl. a. gennem annoncer tilkendegivet, at man anså selvangivelsen for rettidigt indgivet, når den var fremme den 16. februar. Det samme bør være tilfældet med skattebetalinger pr. 15. marts. For klarheds skyld vil det endvidere være nødvendigt, at der

fastsættes regler, som gælder i almindelighed fremover, og at disse meddeles skatteyderne i god tid og på en måde, der ikke skaber tvivl og misforståelser.

Besvarelse (25/3 81):

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

For så vidt angår spørgsmålet om rettidig indgivelse af selvangivelse følger det af statskattelovens § 22, stk. 1, at selvangivelsen skal være indgivet senest 15. februar. Med hjemmel i ligningslovens § 32 A, stk. 1 og 2. fastsætter ligningsrådet dog hvert år en generel forlængelse af fristen for bogførings- og regnskabspligtige personer og dødsboer, hvis indkomstår udløber den 31. december eller senere.

I ligningslovens § 32 A, stk. 3, bestemmes det, at hvis fristen for indgivelse af selvangivelse – 15. februar – udløber en fredag eller lørdag, anses indgivelse senest den søndag, der følger nærmest efter fristens udløb, for rettidig. Ligningsrådet har dog med hjemmel i skattestyrelseslovens § 14, stk. 1, udsendt en anvisning, hvorefter indgivelse af selvangivelse anses for rettidig, såfremt selvangivelsen er ligningsmyndighederne i hænde med morgenposten dagen efter udløbet af fristen for rettidig aflevering.

For så vidt angår skatteindbetalinger er der for de fleste indbetalinger af personlig skat fastsat bestemmelse om, at indbetalingsfristen forlænges til den følgende hverdag, når den sidste rettidige indbetalingsdag falder på en helligdag eller en lørdag. Dette gælder for indbetaling efter kildeskatteloven af A-skat og B-skat samt restskat, men ikke for frivillige indbetalinger efter lovens § 59.

Efter kildeskattelovens § 59 kan den skattepligtige indbetale foreløbig skat ud over, hvad der er indeholdt i A-indkomst eller opkrævet ved skattebillet. Sådant indbetaling kan også foretages efter udløbet af indkomståret, men ikke senere end den 15. marts i det år, hvor ligningen foretages.

Af praktiske grunde administreres bestemmelsen med en vis tolerance, hvilket i praksis har betydet, at beløb, der er indgået til statskattedirektoratet efter fristens udløb – f. eks. beløb, der er indgået den 16. marts – er betragtet som rettidigt indbetalt, i det omfang dette har været foreneligt med direktoratets

[Ministeren for skatter og afgifter]

interne sagsbehandling af frivillige indbetalinger.

For indbetalinger vedrørende indkomståret 1980, hvor sidste rettidige indbetalingsdag faldt på en søndag, har statsskattedirektoratet ved annonceringen om mulighederne for frivillig indbetaling måttet henholde sig til lovens bestemmelser. Direktoratet har dog i overensstemmelse med nævnte praksis accepteret visse senere indbetalinger som rettidigt foretagne.

Det kan således ikke ubetinget bekræftes, at indbetalingsfristen for skatter forlænges til den følgende hverdag, når sidste rettidige indbetalingsdag falder på en helligdag.

Det vil blive overvejet, om der i kildeskattelovens § 59 bør tilføjes en udtrykkelig bestemmelse om en sådan forlængelse af betalingsfristen.

Spm. nr. 789

Til *indenrigsministeren* (17/3 81) af:

Mølgaard (DR):

»Vil ministeren som tilsynsførende for kommunerne påtale en borgmesters fejlinformation om en rådmands ønske om tilbage-træden fra kommunalbestyrelsen, når det klart af omstændighederne fremgår, at den angivne sygdom er af politisk karakter og ønsket om udtræden er påtvunget – og vil ministeren sikre en fornyet behandling af sagen i kommunalbestyrelsen på et reelt grundlag, evt. i form af en omstødelse af den tidligere afgørelse, såfremt anmodning om udtræden nu de facto ikke foreligger?«

Begrundelse

Skandalerne i Ålborg kommunalbestyrelse har en art og et omfang, der gør det naturligt at påkalde ministerens indgriben for at sikre rimelig sagsbehandling, eftersom almindelig anstændighed og demokratisk fremgangsmåde synes at være en åbenlys mangelvare under den pågældende borgmesters dirigerende af kommunalbestyrelsen.

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Som det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, vedrører dette et forhold i Ålborg kommune.

Tilsynet med Ålborg kommune varetages ifølge den kommunale styrelseslovs § 47, stk. 2, af tilsynsrådet for Nordjyllands amt.

Jeg kan oplyse, at jeg er bekendt med, at tilsynsrådet for Nordjyllands amt har modtaget en klage vedrørende det pågældende forhold, og at sagen for øjeblikket behandles i tilsynsrådet.

Jeg har derfor fundet det rettest at sende tilsynsrådet en kopi af mit svar på spørgsmålet, idet jeg har anmodet tilsynsrådet om at blive holdt underrettet om rådets stillingtagen.

Spm. nr. 794

Til *indenrigsministeren* (17/3 81) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren redegøre for de rettigheder, forældre/værger til umyndige børn har med hensyn til oplysninger om barnets diagnose, formodede sygdomsforløb, behandling, herunder medicinering og lignende, når barnet er indlagt med en somatisk, psykosomatisk eller psykiatrisk lidelse?«

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Sagen har været forelagt sundhedsstyrelsen, som er af den opfattelse, at der for patienter i al almindelighed gælder, at de uden at have et egentligt retskrav herpå bør have oplysning efter anmodning om deres sygdom, herunder det formodede sygdomsforløb, den påtænkte behandling og eventuelle risici herved, herunder medicinering og lignende, når de er indlagt på hospitaler eller er i lægelig behandling andetsteds.

Sundhedsstyrelsen anfører endvidere, at disse rettigheder ikke er mindre udtalte, når det drejer sig om forældre/værge, men at der dog vil kunne forekomme situationer, hvor en fyldestgørende information vil være uensigtsmæssig med hensyn til den pågældende patients eller familiens situation som sådan, når det drejer sig om børn, og at det derfor i det enkelte tilfælde må være op til den behandelende læges skøn, hvorvidt og i hvilket omfang de pågældende oplysninger bør gives.

Indenrigsministeriet kan henholde sig her-til.

[Indenrigsministeren]

Det kan i denne forbindelse oplyses, at der i registertilsynets vejledning af 23. juli 1980 om registerindsigt (egenaces) i henhold til kapitel 4 i lov om offentlige myndigheders registre er fastsat særlige regler for personoplysninger indeholdt i sygehusregistre og andre patient- eller sygdomsregistre.

Patienten eller dennes værge vil herefter ved henvendelse til den praktiserende læge eller sygehuslægen kunne få meddelt de i registre indeholdte oplysninger om diagnoser m.v. for vedkommende person.

Den læge, der skal give den registrerede meddelelse om de registrerede oplysninger, afgør dog, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang meddelelse om de registrerede oplysninger bør undlades af hensyn til den registrerede selv.

Spm. nr. 795

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (17/3 81) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren redegøre for forløbet af de forhandlinger, som ministeren har optaget med rigsbibliotekaren og biblioteksdirektøren om Mellemfolkeligt Samvirkes Bibliotek?«

Besvarelse (24/3 81):

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Spørgsmålet om Mellemfolkeligt Samvirkes Bibliotek og dets genåbning for offentligheden er – efter at være drøftet i fællesudvalget for folkebiblioteker og forskningsbiblioteker den 19. marts 1981 – drøftet ved et møde i ministeriet den 23. marts mellem Mellemfolkeligt Samvirke, Mellemfolkeligt Samvirkes Bibliotek, biblioteksdirektøren, rigsbibliotekaren og ministeriet.

En arbejdsgruppe med repræsentanter for de ovennævnte organisationer og styrelser samt Danida og Bibliotekarforbundet skal herefter dels fastslå det øjeblikkelige økonomiske behov for at muliggøre en genåbning med henblik på en ansøgning om midlertidig støtte af ministeriets andel af tipsmidlerne, dels undersøge mulighederne for en indpasning af Mellemfolkeligt Samvirkes Bibliotek i det samlede biblioteksvæsen, idet der skal stilles forslag om den fremtidige struktur og

finansiering af Mellemfolkeligt Samvirkes Bibliotek.

Arbejdsgruppen, der ledes af biblioteksdirektøren, forventes at afslutte sine undersøgelser og fremkomme med et forslag i løbet af sommeren.

Spm. nr. 796

Til *indenrigsministeren* (17/3 81) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren træffe foranstaltninger til hurtigt at gennemføre, at patienter, der deltager i lægelige forsøg, får skriftlig orientering?«

Begrundelse

Det første nordiske møde om lægelig etik har på et møde i Århus drøftet orientering af patienter i forbindelse med medicinforsøg, og formanden for lægeforeningens etiske udvalg, læge Jens Daugaard, har til Politiken den 16. marts udtalt, at det er afgørende, at patienterne virkelig forstår, hvad de går ind til. Jens Daugaard har desuden sagt, at patienterne bør have skriftlig vejledning.

Den danske ombudsmand har tidligere, bl.a. i en udtalelse den 29. juni 1979 (J.nr. 1974-731 ja egs) til retsudvalget under henvisning til Helsinki-deklaration II fra 1975 og i henhold til Hawaii-deklarationen fra 1977 samt med henvisning til en udtalelse af den daværende indenrigsminister i folketinget i januar 1979, henstillet til indenrigsministeren, at det burde tages op til nærmere overvejelse, om der kan og bør udformes visse nærmere retningslinjer for, hvorledes samtykke til patientbehandling bør indhentes. Henstillingen fra ombudsmanden sker med henvisning til »den betydelige principielle interesse og den retssikkerhedsmæssige betydning«, problemet har. Indenrigsministeriet har bl.a. senere foranlediget nedsat en særlig arbejdsgruppe, der skulle behandle dette spørgsmål. Arbejdsgruppen har, efter hvad ministeren den 27. november 1980 oplyste over for retsudvalget, startet sit arbejde den 21. maj 1980, men med andre problemer. Derfor spørges, om det ikke allerede nu var muligt at gennemføre, at patienter, der deltager i lægelige forsøg, skal orienteres skriftligt. Spørgsmålet om skriftlig orientering vil jo ikke gribe forstyrrende ind

[Bernhard Baunsgaard]

i arbejdsudvalgets øvrige overvejelser om indholdet af orienteringen.

Besvarelse (23/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Indenrigsministeriet har i anledning af det stillede spørgsmål indhentet en udtalelse fra sundhedsstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Det skal indledningsvis oplyses, at lægelige forsøg altovervejende vedrører klinisk afprøvning af lægemidler. I medfør af § 25 i lov nr. 327 af 26. juni 1975 om lægemidler skal sundhedsstyrelsen have anmeldelse af alle undersøgelser i forbindelse med klinisk lægemiddelvurdering, der har til hensigt på systematisk vis at frembringe eller efterprøve viden vedrørende lægemidlers kliniske effekt/bivirkninger samt undersøgelser af lægemidlers skæbne i den menneskelige og dyriske organisme. Sundhedsstyrelsen har den 9. november 1979 udsendt til samtlige landets læger m.v. meddelelse om nye bestemmelser for anmeldelse af kliniske afprøvninger af lægemidler, hvori det bl.a. hedder:

»Sundhedsstyrelsen kræver principielt, at patienter (og forsøgspersoner), der skal indgå i kliniske afprøvninger, giver deres tilslutning hertil efter forudgående skriftlig og mundtlig information (»informeret samtykke«).

Informationen skal almindeligvis indeholde oplysninger om:

- a) at patienterne indgår i en afprøvning,
- b) afprøvningens vigtigste detaljer, herunder om der indgår ikke-registrerede lægemidler eller blindpræparater (placebo) i afprøvningen,
- c) risici og ulemper,
- d) at patienterne på ethvert tidspunkt kan trække deres tilsagn om at deltage i afprøvningen tilbage.«

Det er sundhedsstyrelsens holdning, at ved lægelige forsøg uden for lægemiddelområdet, hvad enten det drejer sig om forskning uden samtidig behandling eller kombineret med behandling, hvori indgår ikke alment accepterede metoder eller lignende, skal forsøgspersonerne informeres om eventuelt indgreb og behandling, idet manglende information og samtykke efter omstændighederne kan bringe forholdet ind under straffelovens bestemmelser.

For så vidt angår lægelig behandling i øvrigt bør patienter informeres i videst muligt

omfang om deres sygdom, den påtænkte behandling, eventuelle komplikationer og prognose. Imidlertid står man mange gange over for komplicerede problemstillinger, hvori indgår forskellige undersøgelser og behandlingsmuligheder for den enkelte sygdom, hvorfor det efter sundhedsstyrelsens opfattelse ikke vil være muligt at fastlægge ensartede retningslinjer for, hvad der i relation til patienten opfylder kravene til en optimal og fyldestgørende information om dennes sygdom og de undersøgelser og behandlinger, man påtænker iværksat. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at skriftlig information ikke altid vil være hensigtsmæssig, endsige fyldestgørende, idet man ikke i tilstrækkelig grad kan kontrollere/sikre sig, om den enkelte patient rent faktisk har forstået den givne information. Ofte vil patienten få mere ud af sammen med lægen mundtligt at drøfte en sygdom og behandling, herunder risici ved den påtænkte behandling. Med en sådan mundtlig information får patienten desuden mulighed for at stille spørgsmål, ligesom lægen i det konkrete tilfælde kan tilpasse informationsniveauet, herunder den rent sproglige formulering, til den enkelte patients »forståelsesniveau«.

For så vidt angår spørgsmålet, om alle patienter, der deltager i lægelige forsøg som ovenfor beskrevet, skal have skriftlig orientering, finder sundhedsstyrelsen, at dette formentlig kan være hensigtsmæssigt, men at den endelige stillingtagen bør afvente redegørelse fra den arbejdsgruppe, som i øjeblikket beskæftiger sig med informations- og samtykkeproblematikken.«

Indenrigsministeriet kan tilslutte sig denne redegørelse, idet man dog samtidig hermed har anmodet sundhedsstyrelsen om at fremskynde arbejdet med spørgsmålet om eventuel indførelse af nærmere retningslinjer for, hvorledes samtykke fra patienter til lægelige indgreb eller behandlinger bør indhentes (så-kaldt »informeret samtykke«), mest muligt.

Spm. nr. 797

Til indenrigsministeren (17/3 81) af:

Dræbye (RV):

»Vil ministeren foranledige nedsat inddelingsnavn i anledning af anmodning fra en gruppe beboere i Høng kommune, Reerslev

[Dræbye]

sogn, om overførsel af en del af Reerslev sogn til Dianalund?»

Begrundelse

En gruppe beboere i Reerslev sogn, Høng kommune, har anmodet om overflytning af en del af Reerslev sogn til Dianalund kommune. I sin udtalelse vedrørende anmodningen beder Høng kommunalbestyrelse indenrigsministeren afgøre sagen. Imidlertid forudsætter lov om kommunal inddeling et inddelingsnævn nedsat i en sådan sag.

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det fremgår af lov om fremgangsmåden ved ændring af landets inddeling i kommuner og amtskommuner (lov nr. 194 af 24. maj 1972 med senere ændringer) § 3, sammenholdt med § 20, stk. 2, at inddelingsnævnet ikke nedsættes i anledning af en konkret sag, men derimod hvert 4. år for en 4-årig periode.

Den omhandlede sag vil blive forelagt for nævnet, inden der træffes afgørelse i sagen.

Spm. nr. 798

Til *ministeren for offentlige arbejder* (17/3 81) af:

Dræbye (RV):

»Hvorfor er der ikke på alle DSB-stationer i hovedstadsområdet opsat oversigtskort over HTs buslinier i tilknytning til oversigten over S-togenes afgangstider m.m., således at de rejsende har mulighed for selv at orientere sig om mulighederne for vidererejse med bus?«

Begrundelse

En meget stor del af de togrejsende i hovedstadsområdet rejser videre med bus. Samtidig er indgået aftale om fælles takstsystem. Det forekommer derfor at være en oplagt publikumsservice, at der på alle DSB-stationer findes det af HT udarbejdede oversigtskort over buslinierne. Det er imidlertid ikke tilfældet.

Besvarelse (25/3 81):

571 Ft

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

HTs trafik Kort opsættes på alle DSBs stationer i hovedstadsområdet.

På grund af stationernes indretning og pladsforhold er det ikke umiddelbart muligt at opsætte kortene i tilknytning til oversigten over S-togenes afgangstider m.m., og kortenes placering er derfor forskellig fra station til station.

For at opnå en bedre publikumsorientering er der imidlertid udarbejdet et forslag til indførelse af en samlet, ensartet informationskiltning vedrørende tog- og bustrafikken på DSBs stationer i hovedstadsområdet. Denne informationskiltning vil blandt andet også omfatte HTs trafik Kort.

Efter at loven om hovedstadsrådets kollektive personbefordring trådte i kraft den 1. april 1978, skal omkostningerne ved indførelsen af denne informationskiltning for det store flertal af stationerne afholdes af hovedstadsrådet, der har det økonomiske ansvar for S-banerne og dieselstrækningerne Hillerød-Snekkersten(-Helsingør) og Ballerup-Frederikssund.

Det er over for DSB oplyst, at hovedstadsrådet vil søge at afsætte midler til informationskiltningen i budgettet for 1982.

En særskilt indførelse af nævnte informationskiltning alene på de stationer i området, hvor DSB har det økonomiske ansvar (fjernbanerne), er ikke fundet rimelig. Såfremt hovedstadsrådet måtte bevilge midler til informationskiltningen, vil denne herefter blive fulgt op for DSBs vedkommende.

Spm. nr. 799

Til *indenrigsministeren* (18/3 81) af:

Tang Sørensen (FP):

»Kan et byråd træffe forskellige afgørelser vedrørende udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste til byrådsmedlemmer, der er lønmodtagere og dermed berettigede til at modtage godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste i henhold til lov om kommuners styrelse § 16, stk. 4 og 5, og kan byrådet forlange dokumentation, der relaterer sig til det enkelte møde, for ét kommunalbestyrelsesmedlem, der er lønmodtager, og for øvrige byrådsmedlemmer, der er lønmodtagere, alene forlange en underskrift vedrørende beløbets størrelse?«

Besvarelse (25/3 81):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Det tilkommer kommunalbestyrelsen at afgøre, hvorvidt der foreligger tilstrækkelig dokumentation for en påstået mistet arbejdsfortjeneste.

Indenrigsministeriet har for så vidt angår lønmodtagere i cirkulære af 2. maj 1979 som sin opfattelse givet udtryk for, at en skriftlig erklæring fra vedkommende arbejdsgiver om størrelsen af den tabte arbejdsfortjeneste normalt vil være tilstrækkelig dokumentation. Forholdene i de forskellige arbejdssituationer må imidlertid være afgørende for, hvilken dokumentation der må kræves i det enkelte tilfælde. Eventuelle klager over et byråds behandling af en sådan konkret sag, herunder over, at der efter klagerens opfattelse stilles forskellige dokumentationskrav i ensartede tilfælde, rettes til det pågældende tilsynsråd.

Spm. nr. 801

Til *industriministeren* (18/3 81) af:

Ib Christensen (DR):

»Finder ministeren det rimeligt, at Aarhus Maskinfabrik mister en ordre, der i stedet bliver givet til et østtysk firma mod en kompensationsordre til Frederikshavns Værft?«

Begrundelse

Ifølge Aarhus Stiftstidende den 10. marts 1981 har Aarhus Maskinfabrik fået afslået et tilbud til det nordjyske elselskab NEFO om bygning af to kraner og to lossetragte. Ordren blev i stedet givet til et østtysk firma mod en kompensationsordre til Frederikshavns Værft.

Delvis som følge heraf har maskinfabrikken måttet afskedige 47 arbejdere (30 pct. af virksomhedens medarbejdere). På den baggrund udtrykker direktør Breinert Bunde-Pedersen, Aarhus Maskinfabrik, skuffelse over de offentlige myndigheders optræden. Han tilføjer, at der på denne måde blot flyttes arbejdspladser fra Århus til Frederikshavn.

Besvarelse (24/3 81):

Industriministeren (Erling Jensen):

De danske elværkers indkøb af materiel og udstyr skal ikke forelægges regeringen til godkendelse; men jeg er bekendt med, at elværkerne er meget omhyggelige med at undersøge de muligheder, der kan foreligge for at opnå konkurrencedygtige danske tilbud. Efter det af I/S Nordjyllands Elektricitetsforsyning (NEFO) oplyste har dette også været tilfældet i forbindelse med den nylig afgivne ordre på to kulkraner til Vendsysselværket.

Det er herom oplyst, at to danske og to udenlandske virksomheder har haft lejlighed til at afgive tilbud. Heraf var de to danske tilbud klart dyrere end de to udenlandske.

Som nævnt i spørgsmålet har ordren – ud over den væsentlige besparelse, som valget af det gunstigste tilbud medfører – affødt, at der mellem Frederikshavns Værft og en udenlandsk kunde har kunnet slutes aftale om reparationsarbejder for to gange så stort et beløb, som ordren på de to kraner andrager, hvad der sikrer værftet en beskæftigelse på 100–120 mandår i løbet af dette eller de nærmest følgende år. Herudover er det oplyst, at det ved kontraheringen af de to kraner er aftalt, at monteringsarbejdet – svarende til 20 pct. af kontraktsummen – vil blive udført af dansk arbejdskraft.

Jeg finder derfor intet grundlag for at betvivle, at der ved den omtalte disposition er taget rimelige hensyn til danske interesser, herunder beskæftigelseshensyn.

Spm. nr. 804

Til *fiskeriministeren* (18/3 81) af:

Ernst Schmidt (FP):

Hvilke oplysninger kan ministeren give, der kan begrunde, at det var konkret viden og ikke frygt, som var årsag til, at ministeren indførte fiskestop ved Limfjorden, til skade for fiskerierhvervets salgsmuligheder både i Danmark og i udlandet?«

Begrundelse

For at få oplyst, om ministeren har handlet ud fra oplysninger om, at et fiskestop var nødvendigt her og nu, er spørgsmålet stillet.

Besvarelse (24/3 81):

Fiskeriministeren (Hjortnæs):

[Fiskeriministeren]

Beslutningen om at indføre et omsætningsforbud for fisk og krebs- og bløddyr hidrørende fra en begrænset sikkerhedszone ud for giftdepoterne på Harboør Tange blev truffet efter en offentlig omtale af en delrapport fra miljøstyrelsens havforureningslaboratorium.

Omsætningsforbudet har utvivlsomt medvirket til at undgå en almindelig svækkelse af tilliden til danske fiskevarers standard, og det har dermed bidraget til at undgå et tilbageslag for afsætningen af dansk fisk, til skade for fiskerierhvervet.

I øvrigt kan jeg henvise til, at samme spørgsmål er blevet besvaret i et samråd i folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg, onsdag den 18. marts 1981.

Spm. nr. 805

Til udenrigsministeren (19/3 81) af:

Ib Christensen (DR):

»Mener ministeren, at det vil være i overensstemmelse med grundlovens § 20 at kræve, at alle lande skal godkende en eventuel grønlandsk udtræden af EF-samarbejdet, dersom det grønlandske hjemmestyre skulle udtrykke ønske herom?»

Begrundelse

Ifølge Berlingske Tidende den 11. marts skal udenrigsministeren have sagt, at »regeringen må søge folketinget om mandat til at optage forhandlinger med EF om sagen, og under EF-forhandlingerne skal man have tilslutning fra alle ni EF-lande«.

Det er spørgerens opfattelse, at et sådant krav vil være i strid med grundlovens § 20, efter hvilken suverænitet kan afgives i nærmere bestemt omfang efter de regler, der er angivet i paragraffens stk. 2, ligesom eventuel afgivet suverænitet vil kunne tilbagekaldes gennem lov.

Besvarelse (30/3 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det er udtrykkeligt omtalt i forfatningskommissionens betænkning vedrørende grundlovsændringen i 1953, at beføjelser, der overdrages i medfør af grundlovens § 20, kan tages tilbage ved lov, der vedtages med almindeligt flertal i folketinget.

Det antages (se f.eks. Max Sørensens Juristen 1972 nr. 5), at dette også gælder en delvis tilbagetagelse.

Folketinget kan derfor med statsretlig gyldighed ved lov ophæve EF-medlemskabets retsvirkninger for Grønland.

Dette spørgsmål er principielt uafhængigt af, hvorvidt en sådan delvis tilbagetagelse måtte være i overensstemmelse med internationale regler.

Som bekendt er muligheden for udtræden af EF ikke direkte reguleret i Romtraktaten eller de øvrige traktater.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at udtræden ikke kan ske. En sådan udtræden kan ske ensidigt i de tilfælde, hvor folkerettens regler hjemler dette, og ved gensidig aftale i andre tilfælde.

Disse spørgsmål er nærmere omtalt i professor Max Sørensens responsa til regeringen vedrørende Danmarks optagelse i EF (offentliggjort i Juristen 1963 nr. 4 og 1971 nr. 25). De er endvidere omtalt i justitsministeriets redegørelse for visse statsretlige spørgsmål i forbindelse med en dansk tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber fra 1972.

Specielt for så vidt angår spørgsmålet om Grønlands udtræden kan henvises til udenrigsministerens svar på spørgsmål 13-1972 fra folketingets markedsudvalg. Spørgsmål og svar er optrykt som bilag til markedsudvalgets betænkning over tiltrædelsesloven. Det hedder bl.a. i dette svar, at »det må anses for givet, at Grønland – i det teoretiske tilfælde, at en tilfredsstillende fiskeriordning ikke ville kunne opnås ved udløbet af den i tiltrædelsesakten fastsatte ordning – ved gensidig aftale ville kunne frigøres fra det danske EF-medlemskab«.

EF anerkendte som bekendt allerede i forbindelse med udarbejdelse af tiltrædelsestraktaten, at Færøerne i kraft af deres hjemmestyre kunne have en anden tilknytning end Danmark.

Allerede i 1975, ved nedsættelsen af den grønlandske hjemmestyrekommission, underrettede regeringen EFs Råd om, at såfremt en hjemmestyreordning af samme art som på Færøerne etableredes i Grønland, ville den danske regering ikke ønske at modsætte sig et eventuelt grønlandsk ønske om revision af Grønlands tilknytning til EF, såfremt der i Grønland måtte være flertal herfor. Den danske regering pegede på, at det derfor ikke

[Udenrigsministeren]

kunne udelukkes, at det i løbet af et par år kunne blive aktuelt at tage spørgsmålet om Grønlands tilknytning til EF op.

På Grønlands landsråds efterårssamling i 1975 udtalte daværende medlem af Kommissionen Finn Gundelach:

»Når jeg er ved de juridiske emner, vil jeg berøre spørgsmålet, om Grønland, hvis det fik lyst dertil, kunne udtræde af Fællesskabet. Der er ingen formelle eller juridiske vanskeligheder forbundet hermed. Dette gælder både for en stat og for en afgrænset region med en selvstyreordning.«

Daværende formand for Kommissionen Roy Jenkins udtalte i maj 1978 i en officiel tale i Grønlands Radio:

»Uanset hvilken beslutning Grønland måtte træffe, vil vi ønske jer alt godt, og vi vil ikke forsøge at holde jer sammen med Europa mod jeres vilje.«

Regeringen forudser derfor ikke, at en evt. ændring af Romtraktaten og de øvrige EF-traktater med henblik på Grønlands udtræden vil blive mødt med indvendinger fra EF.

Spm. nr. 809

Til *udenrigsministeren* (19/3 81) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren medvirke til, at der i internationale organisationer arbejdes for, at reklame for modernælkserstatninger i u-landene ophører?«

Begrundelse

På mit spørgsmål nr. 129, 1979, blev der svaret, at danske firmaer ikke ville medtage modernælkserstatninger i deres salgsmæssige fremstød, og at der var ved at blive udarbejdet en kodeks for international markedsføring af disse produkter. Ifølge dagspressen synes der dog stadig i u-landene at være reklamer for modernælkserstatninger.

Besvarelse (27/3 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Som anført i besvarelse til spørgsmål nr. 129, 1979, arbejdes der med at indføre en international kodeks for markedsføringen af modernælkserstatning. WHO og UNICEF afholdt i oktober 1979 et møde, hvor der vedtoges en principerklæring og dertil knyt-

tede henstillinger om spædbørnsernæring. På baggrund heraf har disse organisationer udarbejdet et forslag til en international kodeks for markedsføring af modernælkserstatninger.

Dette forslag til markedsføringskodeks, der er anbefalet af WHO's styrelsesråd, vil blive lagt frem til drøftelse og forventelig vedtagelse på Verdenssundhedsorganisationens årsmøde i maj 1981. Danmark og de øvrige nordiske lande støtter forslaget og vil arbejde for dets vedtagelse.

Danmark har fra starten støttet forslaget om udarbejdelse af en markedsføringskodeks og har taget aktivt del i forhandlingerne herom, bl.a. på Verdenssundhedsorganisationens årsmøde i maj 1980, hvor der enstemmigt blev vedtaget en resolution, hvis indhold følger de ovennævnte vedtagelser på mødet i oktober 1979. Danmark har endvidere deltaget i flere konsultationsmøder med andre af WHO's medlemslande, herunder især de nordiske lande, om et forslag til en kodeks.

Formålet med kodeksen er at bidrage til at sikre forsyning af sikker og tilstrækkelig spædbørnsernæring ved at fremme anning og ved at sikre den rette brug af modernælkserstatninger, hvor brugen af disse er nødvendig. Det foreliggende forslag til kodeks skal søge at regulere reklamer for disse produkter og indeholder bl.a. en bestemmelse om, at der ikke må ske reklamer eller anden form for salgsmæssigt fremstød til offentligheden af modernælkserstatninger.

Udenrigsministeriet er ikke i besiddelse af oplysninger, der kan af- eller bekræfte, at der fortsat reklameres for modernælkserstatninger i u-landene, men det kan på ingen måde udelukkes, at der fortsat reklameres for disse produkter. Indførelse af en markedsføringskodeks som den, der foreslås vedtaget på WHO's kommende årsmøde, vil kunne blive et vigtigt redskab for u-landene til at begrænse brugen af reklamer for modernælkserstatninger.

Spm. nr. 810

Til *miljøministeren* (19/3 81) af:

Margrete Auken (SF):

»Har ministeren siden skrivelse af 4. februar 1976 til hovedstadsrådet tilkendegivet nogen bindende beslutninger angående det i

[Margrete Auken]

regionplan 1973 og strukturplan 1972 for hovedstadsregionen omhandlede byvækstområde 3?»

Besvarelse (26/3 81):

Miljøministeren (Erik Holst):

Planstyrelsen har over for mig oplyst, at der ikke siden 4. februar 1976 er tilkendegivet nogen bindende beslutning om det i spørgsmålet nævnte byvækstområde 3 (Vestamager).

Styrelsen har endvidere oplyst, at 4. februar-skrivelsen indgik som et væsentligt grundlag ved tilvejebringelsen af hovedstadsrådets forslag til »Regionplanens 1. etape 1977-1992«.

Jeg kan tilføje, at miljøministeriet fastholdt 4. februar-skrivelsens retningslinier vedrørende Vestamager ved godkendelsen af hovedstadsregionplanen den 2. marts 1979.

Spm. nr. 814

Til *justitsministeren* (20/3 81) af:

Dræbye (RV):

»Er Dansk Idræts-Forbund i kraft af de betydelige offentlige tilskud en almennyttig virksomhed og dermed omfattet af lov nr. 289 af 9. juni 1971 om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.m.?«

Begrundelse

Ifølge dagspressen (Ekstra Bladet den 19. marts 1981) har Sjællands Boldspil Union, der er en lokalunion under DBU, meddelt afslag til en idrætsklub omkring optagelse med den begrundelse, at klubben bestod af indvandrere.

Dette er i klar modstrid med indholdet af lov nr. 289, og det er derfor vigtigt at få klarlagt, om Dansk Boldspil Union er omfattet af lovens bestemmelser.

Besvarelse (24/3 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Ifølge § 1, stk. 1, i lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. straffes den, som inden for erhvervmæssig eller almennyttig virksomhed på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro nægter at betjene den

pågældende på samme vilkår som andre, med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Med hensyn til begrebet »almennyttig virksomhed« er der i betænkning om forbud mod racediskrimination (nr. 553/1969), der ligger til grund for loven, på side 31 anført, at det, når den af udvalget foreslåede regel medtager udtrykket »almennyttig« ved siden af »erhvervmæssig«, navnlig er sket for at afskære tvivl om, hvorvidt udlejning i almennyttige boligselskaber vil kunne anses som »erhvervmæssig«. Lovens forarbejde indeholder ikke i øvrigt bidrag til begrebets afgrænsning.

Da udtrykket »almennyttig virksomhed« ikke er et fast afgrænset begreb og derfor i visse tilfælde kan give anledning til tvivl, og da den endelige fortolkning heraf henhører under domstolene, har justitsministeriet ikke fundet at burde tage stilling til det rejste spørgsmål, der vedrører en konkret sag.

Spm. nr. 820

Til *udenrigsministeren* (20/3 81) af:

Hanne Engberg (SF):

»Vil ministeren oplyse sin holdning til det våbenteknologiske samarbejde, der siden 1976 har fundet sted mellem EF og det amerikanske forsvarsministerium, hvor længe regeringen har været bekendt med dette samarbejde, og hvilken hjemmel der er for det i Romtraktaten?«

Begrundelse

I forlængelse af udenrigsministerens svar til hr. Ib Christensens spørgsmål (nr. 731 af 6/3 1981) om det sikkerhedspolitiske samarbejde i EF, hvor udenrigsministeren udtrykker, at han er positivt stemt over for et sådant, bedes udenrigsministeren oplyse, om han også er positivt stemt over for et direkte samarbejde mellem EF og NATO.

I Sigplan Notices bind 14, nr. 6, juni 1979, oplyses det, at det amerikanske forsvarsministerium har haft tæt samarbejde med EF og NATO i forbindelse med etablering af et computersprog (ADA), der skal anvendes både i militære og civile sammenhænge.

Besvarelse (26/3 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det arbejde, der finder sted med henblik på videreudvikling og anvendelse af et standardprogrammeringssprog til datamater, der betegnes ADA, kan ikke betegnes som et våbenteknologisk samarbejde, idet datamat-sproget er udviklet til generel anvendelse. Arbejdet med at udvikle et nyt datamatprogrammeringssprog påbegyndtes i USA i 1974 på initiativ af det amerikanske forsvarsministerium. Da det blev klart, at projektet var af almindelig interesse for EDB-branchen, og for at opnå fordelene ved et generelt anvendeligt programmeringssprog, blev udviklingsarbejdet udført i konsultation med en bred kreds af potentielle brugere i og uden for USA. Der blev herved tale om et programmeringssprog til almindelig civil anvendelse. EF-Kommissionen beskæftigede sig i 1978-79 med mulighederne for at udvikle et maskin-uafhængigt EDB-sprog (dvs. et sprog, der ikke er knyttet specifikt til en bestemt maskintype). Efter en præsentation af ADA gik Kommissionen ind for dette i stedet for at foreslå EF-midler anvendt på en parallel udvikling af et nyt sprog.

Udvikling af oversættelsesudstyr til anvendelse i forbindelse med ADA kan forventes støttet under det flerårige program på data-behandlingsområdet (vedtaget ved rådsbeslutning af 11. september 1979, jfr. EF-Tidende nr. 231 af 13. september 1979, side 23).

Også inden for NATO foregår der overvejelser om at anvende ADA som standard-datamat-sprog.

ADA-sproget vil, når det er færdigudviklet til praktisk anvendelse, formentlig i 1983-84, være tilgængeligt for alle interesserede og kunne anvendes til alle formål, ligesom det til sproget hørende støttesystem må forventes at blive markedsført kommercielt.

Spm. nr. 822

Til statsministeren (20/3 81) af:

Wilhelm (VS):

»Vil statsministeren redegøre for, hvorvidt det er kutyme, at der i forbindelse med vurdering af kandidater til ministerposter fremlægges rapporter om de pågældende personer fra efterretningstjenesterne?«

Begrundelse

I kølvandet på The Economist's nu berygtede orienteringsbrev om en sikkerhedsrisiko i den danske regering er der kommet nok så interessante ting frem.

Det synes at være accepteret som den selvfølgeligste ting, at efterretningstjenesterne forud for ministerudnævnelser fremlægger rapporter om de forskellige kandidater, i hvert fald hvis disse på nogen måde kan antages at udgøre en sikkerhedsrisiko.

Det synes desuden at forholde sig sådan, at de pågældende ikke får forelagt de nævnte rapporter og således ikke får kendskab til eller mulighed for at berigtige de rygter og sladderhistorier, som måtte have sneget sig ind eller være plantet i materialet.

Hvis det forholder sig sådan, betyder det reelt, at efterretningstjenesterne kan diskvalificere enhver, som de af en eller anden grund ikke bryder sig om, fra de pågældende poster og stillinger. Derfor må proceduren ved disse sager klarlægges for offentligheden.

Det bedes herunder oplyst,

- på hvis initiativ rapporterne fremlægges,
- for hvilke andre stillingsbesættelser end ministerposter denne fremgangsmåde følges,
- om rapporter ved disse stillingsbesættelser fremlægges for alle kandidater eller kun for sådanne, som efterretningstjenesterne anser for at kunne udgøre en sikkerhedsrisiko,
- hvad der skal til, for at en kandidat betragtes som en sikkerhedsrisiko,
- hvorvidt enhver således fremlagt rapport bliver forelagt den pågældende, så der er mulighed for indsigelse, samt
- i hvilket omfang udenlandske myndigheder har adgang til sådanne rapporter.

Desuden må vi have klarlagt begrebet »sikkerhedsrisiko«.

I sig selv er det meningsløst, eftersom ingen dansk borger kan undgå at udgøre en sikkerhedsrisiko. Man kan alene vælge, om man vil udgøre en sikkerhedsrisiko for NATO eller man vil udgøre en sikkerhedsrisiko for den danske befolkning. Det gælder militært såvel som politisk, jfr. depotproblematikken og Reaganregeringens kendskab til de fascistiske kupplaner i Spanien.

Imidlertid er indoktrineringen så fremskreden, at når der i den offentlige debat tales om »sikkerhedsrisiko«, så er det automatisk underforstået, at der menes sikkerhedsrisiko

[Wilhelm]

for NATO. Selv med denne præcisering er det dog påkrævet nøjere at få klaret af, hvad der skal til, før man udgør en diskvalificerende sikkerhedsrisiko. Er det tilstrækkeligt at være en indædt NATO-modstander? Kan man diskvalificere sig ved anden lovlig politisk virksomhed? Eller ved nogen form for lovlig privat virksomhed?

Besvarelse (27/3 81):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Før der foretages udnævnelser af ministre, gør jeg mig naturligvis en række overvejelser og tilvejebringer de fornødne oplysninger.

Jeg kan selvsagt ikke udtale mig nærmere om disse forhold.

Spm. nr. 835

Til *finansministeren* (24/3 81) af:

Kurt Hansen (VS):

»Vil ministeren give en redegørelse for de påtænkte storstilede forringelser, som regeringen har under forberedelse, af de under 20-åriges økonomiske forhold og tilknytning til fagforening og A-kasse i form af en såkaldt transbestemt ydelse, som bl.a. skal erstatte de unges mulighed for at oppebære arbejdsledeshedsunderstøttelse?«

Begrundelse

Ifølge Socialistisk Dagblad fra d. 21.-22. marts 1981, som er kommet i besiddelse af en endnu ikke offentliggjort indstilling til en række ministre fra en embedsmandsgruppe, sammensat af repræsentanter fra arbejds-, finans-, indenrigs-, social- og undervisningsministerierne, fremgår det, at unge under 20 år ikke længere skal kunne oppebære arbejdsledeshedsdagpenge. I stedet skal der indføres en transbestemt ydelse på 1425 kr. pr. måned, svarende til uddannelsesstøtten/ungdomsydelsen. En række øvrige ydelser skal ligeledes erstattes med denne transbestemte ydelse på 1425 kr. pr. måned.

VS tager skarpt afstand fra disse nye overgreb, som viser, at politikken over for de arbejdsløse og andre svage grupper alene er bestemt af finanspolitiske sparehensyn. Det ene bestialske overgreb efter det andet køres igennem, alt imens arbejdsgivernes (mis-?)brug af dagpengesystemet slår nye rekorder.

VS kan selvfølgelig godt se det barokke i, at unge arbejdsløse får en højere ydelse for at blive afholdt fra at tage f.eks. en uddannelse, men dette problem løses ikke ved at skære ned på understøttelsen og fjerne de unges tilknytning til fagforeningerne og A-kasserne, tværtimod – dette vil blot forværre de unges i forvejen elendige forhold og situation. I stedet burde man forbedre uddannelsesstøtten, genindføre EFG-lønnen på basisåret osv. samt lempe på bestemmelserne omkring arbejdsløses mulighed for at tage en ordentlig uddannelse.

VS ønsker klar besked om disse nye planer, som vil betyde en stavnsbinding af de unge til forældrenes tegnebog og hjemmet.

Besvarelse (25/3 81):

Finansministeren (Svend Jakobsen):

På baggrund af punkt 12, 2. stykke, i folketingsbeslutningen om ungdomsuddannelserne, hvor det er anført, at »Det må tilstræbes, at de økonomiske støtteordninger ikke virker forvridende på de unges valg af uddannelsestilbud m.v.«, nedsattes i marts 1980 en embedsmandsgruppe under undervisningsministeriet sammensat af repræsentanter fra arbejds-, finans-, udenrigs-, social- og undervisningsministeriet, der fik til opgave at analysere støtteordningerne for de 16-19-årige og udarbejde forslag til en samlet støtteordning for denne aldersgruppe.

Da jeg ikke har modtaget rapport fra udvalget, kan jeg ikke oplyse noget om regeringens holdning til eventuelle ændringer i de eksisterende støtteordninger.

Spm. nr. 836

Til *kirkeministeren* (24/3 81) af:

Burgdorf (KF):

»Kan ministeren bekræfte hændelsesforløbet i forbindelse med udnævnelser af provster som beskrevet i Weekendavisen 20. marts 1981?«

Begrundelse

Af Weekendavisen fremgår det, at ministeren i flere tilfælde har udnævnt provster, som ikke var indstillet af den stedlige biskop til stillingen. Af artiklen fremgår det endvidere, at ministeren i et tilfælde bad om, at et

[Burgdorf]

bestemt navn kom på listen. Dette skete efter, at biskoppen havde fremsendt sin liste over emner. Resultatet var, at der skulle udarbejdes en ny liste med den pågældendes navn, hvorefter vedkommende blev udnævnt imod biskoppens ønske.

Besvarelse (30/3 81):

Kirkeministeren (Tove Lindbo Larsen):

Af ministeriets akter i de 4 sager vedrørende provsteudnævnelser, der er beskrevet i Weekendavisen den 20. marts 1981, fremgår intet om, at der fra ministeriets side er rettet henvendelse til vedkommende biskop om at medtage bestemte ansøgere i udtalelserne.

Jeg kan derfor ikke bekræfte hændelsesforløbene i forbindelse med udnævnelse af de 4 provster som beskrevet i omtalte avis.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for favorisering af arbejdsgiverbørn ved optagelse på EFG-uddannelser.

[Af Steen Folke (VS) og Tyroll (VS)].

(Beslutningsforslag nr. B 68. Fremsat 6/2 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

På regeringens vegne må jeg afvise det fremsatte forslag til folketingsbeslutning ud fra den begrundelse, jeg tidligere har givet fra denne talerstol, nemlig den 10. december 1980, og som i øvrigt er optrykt som bilag til beslutningsforslaget.

Som jeg allerede sagde dengang, er kvotaordningen inden for de grafiske fag foreslået af erhvervsuddannelsesudvalget, hvor arbejdstagere og arbejdsgivere er ligeligt repræsenteret. Ikke mindst praktikpladsproblemerne inden for de grafiske fag, som i vidt omfang er geografisk bestemt, og en manglende udbygning af basisuddannelsen har gjort, at jeg også i år har imødekommet de grafiske fags ønske om en kvotering.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget postuleres det, at ordningen er presset igennem af arbejdsgiverne inden for det grafiske område i forhandlinger med de grafiske fagforbund. Mig bekendt er de grafiske fagforbund enige i, at kvoteringen opretholdes indtil videre, og jeg kan bl.a. henvise til næstformanden i Typograf-Forbundet, hr. Ole Kidmose, som i et læserbrev i Socialistisk Dagblad den 20. februar 1981 har taget skarp afstand fra det fremsatte beslutningsforslag.

Nørgaard Sørensen (S):

Denne såkaldte 10 pct. kvotaordning ønskes fjernet af VS med den udtrykkelige begrundelse, at der er tale om en favorisering af arbejdsgiverbørn. Det skal jeg ikke gå ind i en nærmere diskussion af. Jeg tror, der kan være en vis sandhed i, at der sker en meget uhensigtsmæssig favorisering ved den ordning, man har, men ordningen er altså foreslået af både arbejdsgivere og arbejdstagere, og derfor er det vel nok naturligt, at man har godkendt en sådan ordning. Det svarer for øvrigt meget nøje til de procedurer, man anvender inden for undervisningsministeriet.

Som undervisningsministeren sagde, har Ole Kidmose, som er næstformand i Dansk Typograf-Forbund, den 20. februar 1981 i Socialistisk Dagblad advaret mod VS' forslag. Selv om jeg ikke regner med, at jeg er særlig politisk enig med Ole Kidmose eller mange i Dansk Typograf-Forbund, synes jeg, at der fra hans side anvendes en ganske interessant begrundelse. Han gør opmærksom på, at det at modsætte sig ordningen for nærværende kan medføre en yderligere argumentation fra arbejdsgiverne for at fastholde mesterlæren, eventuelt udbygge den inden for dette område. Det må da i hvert fald være et argument, der kan påvirke VS. Det kan også godt påvirke socialdemokratiet.

Vi kan ikke løse EFG-mesterlæreproblemerne ved et forslag som dette, og i øvrigt tror jeg nok, at de forskellige partiers stilling desangående er velkendt. Som ordningen er nu, bør man ikke sidde de faglige organisations indstilling overhørig.

Jeg vil godt understrege, at vi principielt ikke i socialdemokratiet er imod at overveje en afskaffelse. Vi bryder os ikke om en eventuel favorisering, der måtte finde sted på baggrund af denne ordning, og vi betragter